BALADE
Radu Gyr

BALADA

UCENICULUI

CU OCHI

ALBAŞTRI

Aplecat peste argilă,
suduind cu foc,
biet olar fără noroc,
o frământă-n silă.

Blidele cu cerbi şi ciute,
cu lăstuni şi flori,
nu mai râd, ca alteori,
prin unghere mute.

Nici vioaiele ulcioare
zvelte-n braţ şi gât,
nu-l mai bucură, oricât
le-ar stropi cu soare.

-Oale triste şi posace,
răsfăţate ieri,
tot ce-am scos din mângâieri
ţăndări azi aş face.

In zadar v-am scris pe feţe
răsărituri dulci,-
nu vă vrea nici târg, nici bâlci,
trista tinereţe.

Mă tot duc cu hârburi goale,
vin tot mai calic,
parc-aş duce-n Carul-Mic,
sus, prin lună, oale.

Supte-s pleoapele nevestii,
plozii supţi şi ei.
Bate jalea prin bordei
ca un vânt prin trestii.

Aşa spune, şi, de-o parte,
oalele tresar,
şi, ca el, şi ele par
necăjite foarte.

-Dragele tătuchii fete,
alt olar străin,
ni s-a pripăşit vecin,
cu urzeli şirete.

Rătăcit de nu ştiu unde,
Spân, limbut şi şchiop,
ne bea soarele din plop,
zările rotunde.

Nu atât din lut cuminte
iscă frumuseţi,
cât momeşte târgoveţi
fermecând cuvinte.

Are şoapte moi ca lâna,
miere din ştiubei,
grai cu salbe şi cercei,
vorba ca fântâna.

Târgu-ntreg îi râde-n cale
meşterului spân.
Numai eu cu voi rămân,
cârd pestriî de oale.

Zice şi, oftând, se pleacă.
Mângâie-o ulcea,
Câte-o oală, ici, colea,
câte-un blid împacă.

Sau le ia de jos, în parte,
pe genunchi niţel,
că-s şi ele, ca şi el,
necăjite foarte.

*

Pe la ceasul serii,
când, gătiţi curat,
vişinii şi merii
ies la porţi în sat,

pe sub legănare
albă de salcâm,
un drumeţ răsare
de pe alt tărâm.

Tânăr ca minunea
crăngii pe zăplaz,
'nalt cum e minunea
papurii pe iaz.

Ochii, prinşi cu plasa
dintr-un fund de cer,
când sunt ca mătasa,
când de giuvaer.

Vine fără grabă,
doar cu zarea-n sac;
bate la cocioabă
de olar sărac.

-Să nu-mi dai simbrie,
Meştere, nimic;
prispa ta să-mi fie
pat de ucenic.

Iar de-ţi sorbi fiertura
Lângă muc de seu,
cu mireazmă gura
mi-oi clăti şi eu.

-Mergi, măi, linge stele,
biet încalţă-zări,
să frământi ulcele
altor depărtări.

Cruce fă-ţi şi du-te,
ucenic pribeag,
dintre hârburi slute
şi noroc beteag.

Nici un blid de bozii
n-am la cină-acum.
Străvezii mi-s plozii
şi muierea fum.

Ochii, prinşi cu plasa
dintr-un fund de cer,
când sunt ca mătasa,
când de giuvaer.

-Ba aici mi-e locul,
meştere amar.
Ţi-a fugit norocul
la un alt olar.

Iarăşi o să vină
de-om trudi în doi
oale de lumină
şi ulcele noi.

Ochii lui, obrazul
mai senin i-l fac,
că topesc necazul
de olar sărac.

-Scoate-ţi, ucenice,
cuşmă şi opinci.
Patru guri calice
vom spori la cinci.

Tinda, pat să-ţi fie,
luna, strai de in,
stelele simbrie,
soarele, tain.

Râde ucenicul.
Ochii-adânci şi buni
parcă-s borangicul
serii cu lăstuni.

Şi-atât cer închide
fundul lor de lac,
că surâd şi blide
şi olar sărac.

*

De sub mâna ce-l supune,
tânăr şi zburdând,
lutul prinde chip plăpând,
dulce goliciune.

Şi cum iese din plămadă
trupul fără strai,
parcă gângureşte grai,
parcă vrea să vadă.

Sus, pe cântecul tulpinii,
roata joacă şi
născoceşte gingăşii,
rotunjimi şi linii.

Printre noi făpturi de oale
răsărind, zvâcnesc
ba un umăr fecioresc,
ba o coapsă moale.

Ba pe-un fraged şold subţire,
toarta de ulcior
galeş cade şi uşor
ca un braţ de mire.

Colo, ca un sân de fată,
pâlpâie-o ulcea.
Un obraz de blid spre ea
cu sfială cată.

Dincolo, o lună plină
a căzut din cer
sau o strachină-n ungher
picură lumină ?

Harnic ucenic se pleacă
smălţuind mereu.
În spărturi de curcubeu
huma o îmbracă.

Dacă mâinile-o răsfaţă
şi-o desmiardă lung,
ochii lui parc-o străpung,
vrând să-i deie viaţă.

Ies familii de argilă
de sub mâna lui:
oale mari şi mici cu pui,
blide cu prăsilă.

Freamătă de ele, cântă
Tindă şi cerdac.
Cântă şi olar sărac
şi bojdeuca sfântă.

-Mi-ai făcut aici, băiete,
cântec din bordei,
zâmbet, fiece crâmpei,
fiece scaiete.

Tu dai duhul tău ţărânii,
inimă îi dai;
porţi şi-n ochi un colţ de rai
şi-n minunea mâinii.

Tot nu vrei să-mi spui de unde
vii şi cine eşti ?
Ucenic cu ochi cereşti,
taina ta ce-ascunde ?

El zâmbeşte şi frământă
sau, pe lutul scris
smălţuieşte cerbi de vis
şi cocioaba cântă.

-Mi-ai sfinţit şi prag şi oale,
ucenic senin.
Prour, la fereşti mi-anin
Zâmbetele tale.

Soare-s genele muierii,
Târgul larg şi bun,
iar tu râzi, cum râde-n prun
creanga primăverii.

Tot nu vrei să-mi spui de unde
vii şi cine eşti ?
Ucenic cu ochi cereşti,
taina ta ce-ascunde ?

El surâde şi frământă.
Oalele cu pui
gânguresc în jurul lui
şi bordeiul cântă.

*

Cine-mi lunecă pieziş
la uluci iscoadă ?
Cine-şi face din frunziş
pândă şi broboadă ?

Cine din salcâmi în duzi
şerpuie subţire,
că nici boare nu-l auzi,
nici nu-l simţi foşnire ?

Spân limbut sub crengi în pârg
umbra şi-o desprinde,
ros de ciudă că la târg
oale nu mai vinde.

Pe furiş, cu pasul rar
şi cu umblet moale,
dă colibei de olar
tâlhăreşti târcoale.

Şi pe prispă de bordei
oare ce-mi zăreşte ?
Oale scrise cu scântei
Râd copilăreşte.

Blide noi la soare-şi scot
rumena lor faţă,
adunând văzduhul tot
într-un ciob de viaţă.

Şi-n mijlocul lor, din plin
frământând plămada,
tânăr ucenic senin
alb cum e zăpada.

Ochii par din cer culeşi,
taine fără nume;
zâmbetul, ca un cireş,
i-a-nflorit în lume.

Licăre sub mâna lui
lutul când l-atinge.
Fulger care e şi nu-i
fruntea i-o încinge.

Şi tot trupul, scufundat
trudei ce-l îndoaie,
parcă scapără ciudat,
când îi când, prin straie.

Verzi sunt buzele de spân,
limba şi mai verde;
cu năpârci în gând păgân
printre crengi se pierde.

Iar în zori, când ori ce stea
fuge sus în slavă,
spânul şchiop cu limba rea
duce-n târg otravă.

-Strâmbi am fost, smintiţi am fost,
crunt păcat ne-apasă:
dracul are adăpost
la olar în casă.

Ucenicul nepătruns
ce, râzând, ne-nşală,
fumegă miros ascuns
de pucioasă goală.

L-am pândit printre uluci,
l-am văzut cum scoate,
din dogori şi din năluci,
oale blestemate.

Ce stârneşte din vâltori
mâna fumegândă
cară târgului în zori,
spurcăciuni să vândă.

Vorbele de spân semeţ
zumzăie ca stupii,
prind spinare de mistreţ,
se zbârlesc ca lupii.

-Nu-i sfielnic ucenic
cel răsfiert în smoală;
iadul joacă din buric,
pus în orice oală.

Ţipă-n blide goliciuni
vii de paparude,
ard şi zbârnâie tăuni
în ulcele crude.

Fie blid, fie ulcior,
pângărind, ne-ntină
pâinea sfântului cuptor,
sfântul vin la cină.

Toate parcă-s în răspăr,
numai iadu-n toi e.
S-a legat cu dracul văr
târgul, fără voie.

Vorbele -zăvozi de fier-
scapă din belciuge.
De la vameş la dulgher,
geme târgul, muge.

Vuietul, sculat întreg,
pleacă de la vetre.
Mâinile păduri culeg,
cară munţi de pietre.

Fierb ţn poartă de olar
gloatele năuce.
Ochi senini în prag răsar,
raiul lor străluce.

Creşte negrul vălmăşag,
urlă târgoveţii.
Bunul ucenic din prag
luminează vieţii.

Ţăndări oalele se fac,
blidele fărâme;
zări şi tindă şi cerdac
stau să se dărâme.

Pietre vin în joc turbat,
Grindină nebună,
peste tânăr trup se-abat ;
peste blide tună.

Tună pietre, fierb furtuni,
se-ntărâtă gloate.
Mai albaştri, ochii buni
luminează toate.

Sângeră, sub izbituri,
oalele schiloade.
In genunchi, peste spărturi,
umbra albă cade.

Geme câte-un hârb mai mic,
plouă bolovanii.
Ochi senini de ucenic
luminează stranii.

Mor ulcioare de pământ,
zuruie ulcele.
Ucenic cu trupul frânt
arde peste ele.

Şi cum sta-n genunchi, pe prag,
cioburilor pază,
câte răni de hârb beteag,
toate scânteiază.

Bolovanii vin duium,
târgul creşte-n poartă.
Ochii mari surâd şi-acum,
ochii limpezi iartă.

Alte ţăndări se-nroşesc,
iar din luturi sparte
frunţi, obraji şi ochi zâmbesc,
luminând prin moarte.

*

Melcii stelelor scot coarne,
forfotind prin foi.
Cărăbuşi de aur, goi,
cad prin crini cu goarne.

Vraiştea de sus e toată
freamăt, zumzet, zvon;
la fereşti fără oblon
tainele se-arată.

Ca o pară-n cer se coace
veacul necules.
Ies minunile, cum ies
puii din găoace.

Noaptea-i grea de must, şi luna
dă şi ea în copt.
N-a dormit de nopţi vreo opt
meşterul nici una.

Somnu-abia acum prăvale
în adânci fântâni
tâmpla ce-a căzut pe mâni,
omul beat de jale.

Frânt pe scaun, lângă roată,
noaptea-l suge-n gol.
Plânsul tot îi dă ocol,
luna, câteodată.

Pe tulpină, roata moartă
n-a mai pus zvâcniri
rotunjimilor subţiri
de ulcior cu toartă.

N-a mai pus nici şold molatic,
nici grumaz sfios
lutului zvârlit pe jos,
crâncen şi sălbatic.

Blide surde, oale ciunge,
hârburi şchioape zac
moarte-ntr-un ungher sărac,
unde stea n-ajunge.

Şi, deodată, zidul pleacă,
lunecând-napoi.
Cu mireasmă de trifoi
luna toate-îneacă.

Dau navală-n casă nucii,
teii buzna dau.
Unde-a fost perete, stau
'nalte trepte lucii.

Şi pe trepte lin coboară
şovăielnic pas;
ucenic cu chipul tras
intră în cămară.

Parcă luna îl aduce,
razele l-aduc.
Vin grădinile buluc
cu tămâie dulce.

Fruntea-i picură broboane
roşii de măceş,
ochii par din cer culeşi,
faţa, din icoane.

Uneori roşesc o pată
stropii pe podea,
dar el râde, cum râdea
lumii, altă dată.

Razele vorbesc în şoaptă,
cu polen pe guri.
In ungherul cu spărturi
foşnet se deşteaptă.

Cioburi pline de sfială
ies din morţi adânci:
în genunchi, în cârji, pe brânci,
orice hârb se scoală.

Oale ciunge, blide surde,
ţăndări fel şi fel
merg de-a buşilea spre el,
gata iar să zburde.

Din surâsul lui adie
duh de busuioc:
toate stau, când stă pe loc,
merge, toate-nvie.

Singur meşterul suspină,
dus în vis, afund.
Până-n noaptea lui pătrund
ochii de lumină.

Mâini subţiri se lasă bune
peste somnul greu ;
ochii mari surâd mereu,
glasul dulce spune:

-Meştere cu lungi suspine
ce-ndoieli te storc ?
Vezi, din alte lumi mă-ntorc
ucenic la tine.

Vin aşa cum mă ţii minte,
ca în ceasul când
pietrele loveau, pe rând,
trupul meu fierbinte.

Coasta mea şi-acum dogoare,
dar zâmbesc şi cânt.
M-am întors ca să-ţi frământ
alte noi ulcioare.

Nu fi trist că sânger încă.
Noaptea am să-ngrop
în argilă câte-un strop
şi-n tăcere-adâncă.

Ziua, târgul m-ar ucide,
se răscoală-ntreg,
dacă vede că mă-ncheg
în pământ de blide.

El nu-mi iartă orice feric
din surâs ceresc.
E mai bine să-mblânzesc
lutul pe-ntuneric.

Bunul ucenic cuvântă.
Ia, domol, de jos,
lut zbârlit şi somnoros
şi-ndelung frământă.

Când cu mâna îl înfrânge,
când pe roată, sus.
Rar, în negrul trup supus
cade-un strop de sânge.

Tac străfundurile lumii,
un cuvânt nu zic.
Numai blândul ucenic
Dă cutremur humii.

Plămădeşte noaptea-ntreagă
oale, blide, căni.
Picurii neînchisei răni
zâmbete se-ncheagă.

Şi cocioaba iar se-ncarcă
cu făpturi zglobii,
ca albaştrii ochi de vii,
de senine parcă.

Chiar şi meşterul ce doarme
râde-n somn stingher,
în bordeiul plin de cer
şi gingaşe larme.

Zorii fâlfâie prin casă.
Mâini subţiri tresar
şi pe frunte de olar
ca un mir se lasă :

-Scoală, meştere, şi ia-le.
Arde-le-n cuptor,
mergi şi fecioria lor
du-o lumii tale.

Lasă târgul tău să creadă
singur că le faci.
Lumii, dacî vrei s-o-mpaci,
dă-i mormânt să vadă.

Să nu-i spui că vin pe lună,
nici ce-ascund în lut.
Las-o pe mormântul mut,
mărăcini să-mi pună.

Nopţi la rând ţi-oi fi de-acuma
tainic ucenic.
Paşii par de borangic,
faţa lui, ca spuma.

Înc-odată, prin odaie,
ochii zări trimet.
Paşii urcă-ncet, încet,
trepte de văpaie.

Peste oale, căni şi blide
scări de foc se-nchid.
Unde trepte-au fost, stă zid,
iarăşi vechiul zid e.

Zorii zboară şi se joacă
gureşi porumbei.
Apoi meşter şi bordei
în mărgean îmbracă.

Şi, deodată, fiecare
oală de pământ,
lăcrimând de duhul sfânt,
sângeră de soare.

***

BALADA

CLOPOTARULUI

DIN STELE

A plecat moţul cu gloata.
Pumnii-s tari şi paşii grei,
parcă toată Detunata
l-a-mbrăcat în piatra ei.

A plecat moţul la ţară
şi tot vine-n drumul lui,
nu farină ca să ceară
şi nici milă nimănui.

A plecat moţul şi mere
şi tot creşte la răscruci,
nu cu cercuri şi ciubere,
ci cu furci şi cu măciuci.

Nu cerşind din poartă-n poartă,
nici flămând din loc în loc,
ci cu umblet ce nu iartă
în cumplite-opinci de foc.

Ziua tânără se scoală
mai devreme, dinadins
să se-mbete de răscoală
ca de-un crâncen vin aprins.

Nici Bihorului nu-i lene,
Dacă pleacă munţii toţi.
Tună gloatele crişene
şi Zarandul, lângă Moţi.

Răzmeriţa nesătulă
calcă zarea până-n fund,
cu ţuguie de căciulă
împlântate-n cerul scund.

Şi cum tot coboară ţara
când din stânci, când din copaci,
veacul dă-n genunchi, ca fiara
încolţită de gonaci.

Şi cum smulge crunta apă
putregai de răgălii,
strâmbătăţi răscoapte crapă
până jos în temelii.

*

Roşu taur de jăratic
cu văpăi pe bot,
soarele, zvâcnind sălbatic,
trece râu-not.

Fulgeră iconostasul
serii de mărgean.
Piatra tremură sub pasul
gloatei lui Crişan.

Sângerând cumplit de soare
pe tăişuri reci,
coase lucii şi topoare
spintecă poteci.

Înflorită-n noi veşminte,
printre meri şi pruni,
iese Târnova-nainte
tinerei furtuni.

Popa-n drum înalţă cruce
spre sărut sfios.
Ca o lacrimă străluce
trupul lui Christos.

-Domnul să te aibă-n pază,
oaste de iobagi.
Valea Târnavei e trează
pentru oaspeţi dragi.

Te-aşteptăm, răscoală sfântă,
Să despici făgaş.
Nu mai geme azi, ci cântă
bunda pe clăcaş.

Cântă brazda şi iobagul,
cântă morţii-n glod.
Jos sub talpă, fierbe pragul,
fierbe mustu-n rod.

Fierbe-n mâini de rob lopata,
fierb fuior şi fus.
No, de-acum robie, gata !
Din cenuşă, sus !

Dinaintea asprei cete,
straşnic în suman,
flutură puţin din plete,
surâzând, Crişan.

Sfânt la chip şi-n răzvrătire
şi la vorbă sfânt,
rupt din gresie subţire,
ars de ploi şi vânt.

Pupă crucea şi se-nchină.
Dar în faţa lui,
rotunjesc doi ochi lumină,
mari şi nesătui.

Nu-l privesc, îl sorb cu sete,
limpezi şi cereşti.
-Când te uiţi aşa, băiete,
parcă mă sfinţeşti.

Maica Domnului -minune-
ţi-a dat ochi din rai.
Ce porţi tu în suflet, spune,
şi în ochi ce ai ?

-Sunt Călin, măi bade. Tata
crâsnic e în sat.
Pot să merg şi eu cu ceata,
Dârz şi răsculat.

Vreau şi eu să fiu cătană
oastei de ţărani.
Implinesc, la Sfântă-Ană,
treisprezece ani.

Nu mai mi-e de-acum de zburdă
cu copiii-n stol.
Ştiu să-ncarc cu plumbi o durdă
sau topor să scol.

Şi securi şi coase-aşteaptă,
şi privesc şi tac.
Surâzând, Crişan şi-ndreaptă
cuşma lui de dac.

-Dogoreşti de dor, copile,
arzi ca un cuptor,
dar eşti mic încă de zile
ca să scoli topor.

Nu ţi-e vremea de cătană,
fiu de clopotar;
doar bucoavnă, ghiers şi strană
potrivite-ţi par.

Stai la vatra ta şi-nvaţă
psalmi şi rugăciuni ;
mâine, pentru-o nouă viaţă,
clopot nou să suni.

Se-ntristează faîa mică.
Ochii mari se-aprind,
plini de lacrimi se ridică
spre Crişan cu jind.

-Lasă, nu ofta, Căline,
fii fecior ne-nfrânt;
lacrima ce plânge-n tine
lumineaz-o-n cânt !

Şi Crişan, domol, mângâie
fragedul obraz.
Vântu-i smirnă şi tămâie,
zarea e topaz.

Pomii vor şi ei s-alinte,
încărcaîi de flori,
chipul ars de plâns fierbinte,
ochii rugători.

Oacheşă la trup şi-nvoaltă,
seara de Prier,
creşte-atâta de înaltă
că miroase-a cer.

*

În grădina lui Călin
toate păsările vin,
cântă mult şi dorm puţin.
Toate stelele se-anină,
toate crengile se-nchină.

Doar o pasăre străină
n-are cântec, nici hodină.
S-ar tot face pe tulpină
glas de om care suspină,
s-ar tot face dar nu poate,
până-i noaptea jumătate.

Şi Călin, în patul lui,
când e pasăre,când nu-i.
Când şi-ar face aripi dorul,
când nu poate să-şi ia zborul.
Şi când plânge, parcă scrie :
nu cu slove pe hârtie,
ci cu jarul inimii
scris pe faţa perinii,
cu cerneala genelor
şi pana sprincenelor.

-Mi-ai dat, Doamne, ochi senini,
dar trup mic de ani puţini.
Dacă pentru libertate
nu duc sac cu plumbi în spate,
dacă pentru-un colţ de pită
nu scol coasă ascuţită ,
dacă pentru neamul meu
nu ridic toporul greu,
batăr fă-mă , ca pe tata,
clopotar pe toată gloata;
batăr dăruie-mi putere,
să sun ceas de înviere !
Fă-mă crâsnic plin de vlagă,
Să bat clopot noaptea-ntreagă,
să dea zărilor ocol,
Neamul meu din somn să-l scol !

Suflă-n geamuri luna plină.
Perna-i udă de lumină.
Toate şoaptele din lună,
toate ca un freamăt sună,
toate vor ceva să spună.

Doar pe creanga din grădină,
Neagră pasăre străină
n-are cântec, nici hodină.
S-ar tot face, dar nu poate,
plâns de om care se zbate.

Spune glasul lunii pline :
-Hai, Căline, vin cu mine.
Duhul nopţii cheamă iară :
-Hai, Căline, pân-afară.
Crengile au viers pe gură :
-Vin' , Căline, pân-la şură.
Păsările vor să-l vadă :

-Vin', Căline, în livadă.
Numai pasărea străină
de pe ramura mezină,
n-are cântec, nici hodină.
S-ar tot face, dar nu poate,
ţipăt nopţii blestemate.

*

A ieşit cu paşi desculţi.
Luna îl urzică.
Şi-n nesomn sunt spini prea mulţi
pentru tâmpla mică.

Bozii înălţate-n cozi
îi pândesc cărarea.
Albi şi tineri voievozi
prunii-şi mişcă floarea.

Alb, în cămeşuica lui,
printre pruni răsare.
Parcă e şi el un pui
de cireş în floare.

Ce-i şoptesc şi ce-i tot spun
când o umbră-n cale,
când o ramură de prun,
când o rază moale ?

Că pe creangă cum tăcea,
neagră în grădină,
prinde viers acum şi ea,
pasărea străină.

Prinde viers şi prinde grai,
Prinde glas cuminte.
-Pasăre cu negru strai,
parcă-ndrugi cuvinte.

-Mai Căline, suie-n tei,
printre ramuri dese.
Din pădurea Târnovei
vezi ce şarpe iese.

-Pasăre cu-aripi de scrum
de prin alte crânguri,
mult a fost să taci şi-acum
taine multe gânguri.

-Măi Căline, nu auzi
umblete de fiară ?
Zangăte şi paşi zăluzi
tot prin râpi coboară.

Aud, pasăre, şi văd
printre ramuri dese.
Văd năluci şi simt prăpăd,
luna vrăji îmi]ese.

Parcă sclipete de spăngi
cresc din râpi , pe coaste.
-Măi Căline, printre crăngi
nu-s năluci, ci oaste.

-Tulai , pasărea mea, nu-s
cuşme, nici sumane,
ci soldaţi crăieşti de sus,
falnice cătane.

Pasăre, parcă mi-a-mpuns
pieptul o frigare.
Oastea grofului pe-ascuns
îşi întinde ghiare.

Desprinzându-se uşor
de pe-nalta-i mladă,
pasărea cu negru zbor
piere în livadă.

Cine-o fi vândut, viclean,
oaspeţii şi satul ?
Vin să-l prindă pe Crişan,
cum abaţi vânatul.

Vin să-l smulgă din culcuş,
sub tăcerea lunii.
Ah ! pândarii toţi dorm duşi,
nu sunt treji nici unii ?

Nici o veghe de străjer
chiot nu ascute ?
Sări, Căline, jos din cer,
sări din tei mai iute.

Cui să-i ducă vestea rea,
pe Crişan să-l scoale ?
-Doamne, dă-mi fierbintea stea
a poveţei Tale.

Pune-n gândul meu zbătut
raza ta curată !
Şi lumină s-a făcut
în copil, deodată.

Parcă s-a cuminecat
mica lui făptură ;
e mai mare, mai bărbat,
cu lumini pe gură.

N-o să-i deie grofului
robi pentru belciuge !
Alb, în cămeşuica lui,
fuge, fuge, fuge.

Trupu-i numai scânteieri,
paşii scânteiază.
Pe sub crăngi de pruni şi meri
urma lui e rază.

O fi, măre, timp de-ajuns
satul să-l deştepte ?
În clopotniţă pătruns,
fulgeră pe trepte.

Bat în cuiburi, fâlfâind,
speriaţi, lăstunii.
Tinerele mâini se-aprind
vâlvătăi pe funii.

Cade-n noaptea fără fund
dangătul de-aramă.
Zările care-i răspund
ze zbârlesc în coamă.

-Scoală, satul meu iobag,
scoală-te, furtună !
Tunet braţelor ce-l trag,
cruntul clopot tună.

Bubuie arama grea
să trezească truda.
-Scoală, răzmeriţa mea,
că te vinde Iuda !

Sună, clopote, prelung,
şi deşteaptă gloata.
Crâsnic m-am legat s-ajung,
Clopotar, ca tata !

Mai năvalnic, mai aprins,
clopotul se-aruncă,
prăvălind în necuprins
luna, ca pe-o stâncă.

Munţii toţi se surpă-n gol,
ţăndări să se sfarme.
-Taică, dă-mi puteri să scol
Neamul care doarme !

*

Din ce spartă veşnicie
lespezi mari de dangăt sar ?
Ce năpraznic clopotar
trage veacul de frânghie ?

E de foc sau e de piatră,
alb în cămeşuica lui ?
N-o să-i deie grofului
nici un rob culcat pe vatră.

Noaptea sare ca o uşă
smulsă straşnic din ţâţâni.
Satul de iobagi români
se ridică din cenuşă.

Somnul se preschimbă-n flinte,
pernele se fac securi.
Din răscruci la cotituri,
gloata-i trează şi fierbinte

Turbă ciuda pe oţele
şi-n cătane-mpărăteşti.
-Inger eşti sau demon eşti,
clopotarule din stele ?

Cin' te-a dus în turla naltă
vijeliile s-asmuţi
şi tot trăznetul să-l muţi
dintr-o zare-n ceealaltă ?

De eşti duh sau numai pleavă
de valah în turnul tău,
nu te-o judeca birău,
ci crăiescul plumb din ţeavă !

Pâlc de spăngi cărări îşi taie
tot pe brânci, pe după dâmb.
Râpâiala lor de plumb
Biciuieşte ca o ploaie.

Aşchii se desprind din lună
şi din turnul transilvan.
Clopotarul năzdrăvan
tot mai crunt prin stele tună.

Altă grindină.Alt ropot.
Aşchii noi din zid se rup.
Străluceşte micul trup
ca un crin legat de clopot.

Nu-i muiere, n-o să-şi plângă
Braţul drept rămas beteag .
-Clopot m-am jurat să trag.
Am să-l trag cu mâna stângă.

Mai grozav furtuni prăvale
din clopotniţă, din cer.
-Ticălos paracliser,
plumbii-ţi dau în van târcoale !

Puştile prind iar să bată.
Crăngi cu flori din pruni se frâng.
Cade frânt şi braţul stâng,
ca o creangă-nsângerată.

-Nu-mi da plânsul suferinţii,
ci dă-mi, Doamne, noi puteri,
ceasul marii învieri
să-l sun, chiar de trag cu dinţii.

Dinţii-n funie se-mplântă,
arde micul trup bălai.
Clopotul de lângă rai
nu mai tună sus, ci cântă.

-Lasă, nu ofta, Căline,
fii fecior ne-nfrânt.
Lacrima ce plânge-n tine
lumineaz-o-n cânt.

Cine-i spuse vorbe bune,
ieri, în rumenul apus ?
O să-nalţe, cum i-a spus,
din durere, rugăciune.

Trage. Clopotul se roagă.
Lungul tunet din furtuni
cântă-acuma rugăciuni
pentru răzmeriţa dragă.

Dârzul crâsnic de-adineaur'
prins cu dinţii toţi de cer,
printre stele care pier
sparge cântece de aur.

Ca un zbor se-avântă-n spaţii,
spânzurat de ruga lui !
Jos, prin oastea grofului,
Sparg porţi negre răsculaţii.

-N-ai stârnit destul zăvozii,
diavole de clopotar ?
Puştile crăieşti bat iar
şi se pierd, pe brânci, în bozii.

Dinţii încă vor s-apuce
funia de care-au tras.
Singur, lângă rai rămas,
clopot vine şi se duce.

Singur clopotul suspină
tot mai sus şi tot mai lin.
Trupul mic, de sânge plin,
parcă sângeră lumină.

Ochii de la Prea-Curata
cerul încă îl străpung.
-Crâsnic m-am legat s-ajung,
clopotar pe toată gloata !

Picurii ce-i curg pe faţă
tremură şi ei puţin,
dar se fac surâs senin,
limpezimi de dimineaţă.

-Lasă, nu ofta, Căline,
să nu plângi, fecior ne-nfrânt.
Toată lacrima din tine
urcă-n stele clopot sfânt.

***

BALADA
CODRULUI FĂRĂ HAIDUC

Ca de dincolo de lume,
vine plin de colb,
faţa dârză, mâna-n şold,
armăsaru-n spume.

Fruntea-i creşte mai înaltă,
pletele în vânt.
Stânci, păduri, furtuni îi sânt
mume laolaltă.

Ard amurguri sub sprâncene
şi, pe chip semeţ,
sărutări de pădureţ
şi de nopţi codrene.

În câlcâie când îşi strânge
murgul năzdrăvan
pare-arhanghel pământean
sau un cneaz de sânge.

Flinta tot şi-ndreaptă ţeava
să privească-n sus :
ochi de uliu nesupus
care-nfruntă slava.

Ipingea bogată poartă,
cioareci şi tuslugi.
Arnăuţi şi străji şi slugi
înlemnesc în poartă.

De când sunt nu mai văzură
porţile domneşti,
izbucnită din poveşti,
astfel de făptură.

Arătarea din baladă
sare jos din şea :
-Unde-i Vodă Caragea ?
Iancu vrea să-l vadă.

Toţi bulbucă ochi de broaşte
turcii cresc în fes :
-Cine eşti, boier ales ?
Cine te cunoaşte ?

-De la Vodă la Agie,
grecii toţi mă ştiu.
De la Olt şi pân-la Jiu
codru-ntreg mă ştie.

Parcă trăznetul despică
porţi şi arnăuţi.
Cât îs la picior de iuţi
şi ce-nalţi în chică !

Faraonii şi buzaţii
schiaună prin curţi.
Lungi în mâini, la fapte scurţi,
gâfâie gealaţii.

Se-mbrâncesc în poticnire
turcii cu şalvari,
cetele de palicari
chiţcăie subţire.

-Iancu ! freamată cerdacul.
Prinşi de tremurici,
pehlivani şi măscărici
vin de-a berbeleacul.

-Iancu ! Scări, odăi, iatacuri,
zumzăie la fel.
Singur Iancu, numai el,
Calcă-adânc pe veacuri.

Parcă vine din jugaştri,
dintr-un pisc străbun
unde ouăle îşi pun
vulturii şi aştrii.

Intră-n curte şi le face
semn să tacă toţi :
-Nu sunt căpitan de hoţi,
cârtiţe buimace !

Broaşte-n fuste, slugi fricoase,
n-am venit să prad,
nici să vă trimit în iad
putredele oase.

Hai, lingăi surpaţi din şale,
duceţi-mă sus.
Vorbe bune am de spus,
azi, Măriei-Sale !

Cine să-i răsară-n faţă
asprului boier
care-şi reazimă de cer
umăr şi sâneaţă ?

Cin' să-l ducă să-l prosterne
la Măria-Sa,
când şi Vodă, pe sofa,
dârdâie-ntre perne ?

Prind din coate să se-ndemne
şi-l privesc mereu.
Ba e Făt-Frumos, ba zmeu,
ba e Strâmbă-Lemne.

-Cuvioase cioclovine
cu sfieli de sfinţi,
luaţi-vă-ndrăzneala-n dinţi
şi nădragii-n vine.

Nimeni nu-i să se desfacă
din cinstitul stol,
să-i dau flintă şi pistol
şi hanger şi teacă ?

Din pridvor atunci l-îmbie
un moşneag senin,
scris de-un meşter bizantin
pe-o icoană vie.

-Adu-ţi la Vlădica-ncoace
sculele de drac
şi pe Vodă-am să-l împac,
dacă vii cu pace.

Iancu-şi scutură de-o treaptă
armele de fier :
-Iacă lege de hanger,
iacă flintă dreaptă.

Am venit ca să dau seamă,
n-am venit să cer.
Alb ca vişinu-n Prier,
sfântu-n prag îl cheamă.

Mire-se arnăuţime,
slugi şi logofeţi.
Sfântu-oftează din nămeţi
şi din limpezime.

-Vino cu Vlădica, suie,
pocăit haiduc.
Intre perne şi ciubuc,
Vodă e şi nu e.

Namila cu ochi de soare
intră. Calcă drept.
Domnu-i numai nod în piept,
perne şi sudoare.

Când mai face-un pas, doar unul,
toţi boierii-s sloi.
Domnul, între perne moi,
galben ca tutunul.

Când haiducul, din câlcâie
creşte până-n pod,
pare Iancu voievod,
Vodă, o momâie.

Doar Vlădica blând surâde,
Domnului dând ghies
ca să-şi dreagă grai nedres,
spart pe buze hâde.

-Tu eşti, Iancule, Jiene,
tu, haiduc hain ?
-Eu, Măria-Ta, şi vin
din păduri oltene.

Dar nu-s lotru de răscruce,
ci, pe sub gorun,
am pândit ca să-mi răzbun
neamul pus pe cruce.

Vodă tremură şi-ngaimă :
-Ba te ştiu tâlhar,
mi-ai cârnit un Cârc-Serdar,
mi-ai fost jaf şi spaimă.

-De-am prădat cu mâna toată,
printre fagi şi cerbi,
fost-a pentru robi şi şerbi,
pentru biata gloată.

Dacă lama cu prăsele
a cârnit vreun grec,
o făcui ca să-mi înec
jalea ţării mele.

Insă dacă azi las flintă,
codrii lungi şi laţi,
e că taica şi trei fraţi
urii Tale-s ţintă.

N-ai răzbit să-nvingi haiducul,
dar mi-i frângi pe ei.
Lasă-i. Mie dă-mi ce vrei,
ştreangul sau butucul.

Minunaţi-vă giubele
şi voi bărbi de-omăt !
Făt de crivăţ e, sau făt
Zămislit de iele ?

-Doamne eşti (Vlădica spune)
os de voievozi
şi eşti slobod să slobozi
întru iertăciune.

Iartă-l, că şi-a pus de-o parte
scule şi năravuri
Vodă-nghiaţă râs gângav
pe-un obraz de moarte.

Scuipă printre dinţi cuvinte :
-Sâmbătă în zori,
leşu-i ciugulit de ciori,
ţi-l fac dar, Părinte !

x

Ţes păienjenii-n ungher
harfe de mătasă.
Lăcrimând departe-n cer
câte-o stea se lasă.

Bate-o razã şi nu prea.
Printr-un ochi de bârnă,
lacătul, la uşa grea,
cinci ocale-atârnă.

Lanţul, cu turbări de lup,
pe sub poarta bolţii,
când în suflet, când în trup
îşi înfige colţii.

Ce glas dulce şi adânc
şoarecii îi strânge ?
Dar din ziduri de ce plâng
Picături de sânge ?

Umbrele ce taine spun ?
Cin'le ţine hangul ?
Cântã Iancu în ajun
de-al rãpune ştreangul .

Nu e apã în ulcior
ca sã-i stingã spuza
de urzicã şi de dor
care-i arde buza.

Nu e vânt mãcar un fir
ca sã batã-n dungã
şi cu fragedul lui mir
fruntea sã i-o ungã.

Şi nu-i nici un pui de stea
agãţat de dreve,
sã-l culeagã-n pumni, sã-l bea
ca-n pãduri, aieve…

-Codrule fãrã haiduc,
sub minunea lunii,
calea ta n-o mai apuc
sã-ţi slujesc gorunii.

Neamule fãrã noroc,
pururi în furtunã,
ţeava mea cu plumbi de foc
nu te mai rãzbunã.

Nu mi-e fricã de cãlãu,
nici de ştreang n-am teamã,
dar în piept mã frige rãu
codrul ce mã cheamã.

Şi mai am un vechi alean :
doi ochi mari de fatã.
Lunecau într-un rãdvan,
peste Olt, odatã…

Erau verzi, erau adânci,
şi-au pierit aiurea.
Ci tot port în vis, de-atunci,
ochii şi pãdurea.

Mâine-n zori, când va cãdea
laţul unei funii,
vor jeli pe urma mea
ulmii şi gorunii.

Insã marii ochi curaţi
-dimineţi senine-
dincolo de cruntul laţ,
am sã-i duc în mine…

*

Poarta, dis-de-dimineaţã,
înapoi s-a tras.
S-a sculat , la rumen ceas,
gloata târgoveaţã.

Curţile domneşti sunt pline
de smerit popor.
Pildã vie tuturor
ştreangul se cuvine.

Nici cinstita boierime
nu se cade dar
sã nu-l vadã pe tâlhar
sus, la înãlţime.

Vin boierii, câtã iarbã,
şi-şi fac loc sã stea
cât mai sus cu o giubea,
cât mai jos cu-o barbã.

Parul, care-aşteaptã vamã,
e şi el de rang,
cãci pofteşte doar în ştreang
un haiduc de seamã.

Du-te-vino, grecoteii
saltã-n nerãbdãri.
Oaspeţi mari, pufnind pe nãri,
sub turbane, beii.

Soarele pe curţi aruncã
coşuri de cireşi.
Darabane fãrã greş
sunã la poruncã.

Vodã ! ce necaz l-afumã ?
Ce omizi îl rod ?
Curge-o şoaptã prin norod :
-Ciumã, Vodã-Ciumã !

Şade-n jilţu-i ca pe cuie,
ca pe ghimpi de spin.
Între perne şi venin,
Vodã e şi nu e.

Lacomi de petreceri rare,
lângã Domn, semeţi,
Agã, strãji şi logofeţi,
frig în aşteptare.

Dar ce crengi de lãmâiţe
şi de meri domneşti
înfloresc pe la fereşti ?
Crengi sau jupâniţe ?

Cã la geamuri când se-adunã
albe sfiiciuni,
parcã ning de sus cununi
fragede de lunã.

Frãgezime, tinereţe,
cum de mai surâzi
când stã Iancu între gâzi
tuciurii la feţe ?

Frãgezime de fecioarã,
cum mai legeni crãngi,
când stã Iancu între spãngi,
pregãtit sã moarã ?

Şi tu, Iancule Jiene,
moartea cum o-nfrunţi
şi-ţi baţi joc de gâzii crunţi
cu tãciuni sub gene ?

Ce-ai zãrit la geam, haiduce ?
Ce ochi mari şi verzi ?
Cât ai da sã nu-i mai pierzi
şi-n pãduri i-ai duce…

Parcã-s ochi de nestematã,
mãi, haiduc codrean !
Lunecau într-un rãdvan,
peste Olt, odatã…

-Hei, nu-mi pasã, cioarã slutã,
faraon urât,
cã-mi pui ştreangul tãu de gât,
când eu sunt lautã.

Baragladinã, nu-mi pasã
funia cã-mi legi,
când eu sunt ciorchini întregi,
dulce tãmâioasă.

Nici de corbi nu-mi pasã foarte,
ticãlos ţigan,
când vãd ochii din rãdvan
cã-mi zâmbesc la moarte…

Gâzii, goi ca spurcãciunea.
Iancu, falnic nuc.
-Codrule fãrã haiduc
duce-ţi-aş minunea.

Sunã moarte darabana,
gâzii-l smulg din loc.
-Neamule fãrã noroc
duce-ţi-aş icoana.

Gloatele, de ce suspinã ?
Ştreang, de ce tresari ?
Unde-s ochii verzi şi mari
puşi în geam luminã ?

Când s-au smuls –smaralde sfinte-
din fereastra lor,
cã sã-i ardã, în pridvor,
Domnului-nainte ?

Jupâniţã, creangã albã,
ochii tãi senini
la Mãria-Sa i-nchini,
cum închini o jalbã.

Buzele-ţi nu spun nimica,
numai ochii cer..
Alb, ca vişinul Prier,
lângã ochi, Vlãdica.

-Pune-ţi, Doamne, mila-n faptã.
Pravila din moşi,
dacã stai şi o descoşi,
tare-i înţeleaptã.

Cã ea cere slobozire
din osândã grea,
fatã de boier de-l vrea
pe tâlhar de mire.

Azi, din curtea Ta se-alege
crinul prea curat,
de osândã şi pãcat
lotrul sã-l dezlege…

Vodã-ngaimã : -Tu, Sultanã,
în genunchi îmi stai ?
Ochii plâng şi-ntregul rai
pâlpâie pe-o geanã.

-Vrei de mire lotru mare ?
Vrei din şţreang sã-l scot ?
Ochii plâng şi raiul tot
cere-n ei iertare.

Şi, deodatã, gloata cade
în genunchi, tunând :
-O, Mãria-ta, fii blând,
iartã şi sloboade !

Geme Vodã, geme Agã,
logofeţii tac.
Se cruceşte în cerdac
boierimea-ntreagã.

Domnul dã porunci. Şi geme.
Gâzii sar-napoi.
Arnãuţi în fuste noi
bombãne blesteme.

Gloata-n vuiet se ridicã.
Peste ea, domol,
scrie cruci de aur gol
mâna de Vlãdicã.

Numai ochii de-altãdatã,
ochii din rãdvan,
printre beii cu turban
râd cu zarea toatã.

*

Şargii se împlântã
Codrului afund.
Surugiul cântã,
crengile rãspund.

Funie uşoarã,
spânzurã-ţi alţi furi…
Drum de nuntã zboarã,
zboarã prin pãduri.

Butca sau mireasma
leagãnã pe miri
sub catapeteasma
crengilor subtiri ?

Merg sfinţiţi de veacul
codrilor bãtrâni.
Râde-n zãri conacul
aşteptând stãpâni.

Cât îi stejãrişul
de înalt în zvon,
smirnã-i tot frunzişul,
pomii toti, amvon.

Cât de lung drumeagul
pentru şargi şi roţi,
patrafir tot fagul,
flamuri ulii toţi…

Unde duci cu tine,
mire nãzdrãvan,
dimineţi senine,
ochii din rãdvan ?

Unde duci, Jiene,
tras de telegari,
zãrii dunãrene
ochii verzi şi mari ?

Uite-i cum se lasã
mai adânci, mai grei,
lumea neculeasã
s-o culegi din ei.

Uite-i cum se pleacã
-hoţule-ntre hoţi-
cerul ce-i îneacã
sã li-l furi, de poţi…

Surugiul mânã,
frunzele nu tac.
Taina ta ce-ngânã,
murmur de copac ?

Duce butca-n fugã
mirii nunţii verzi.
Creangã ca o rugã,
mustri sau dezmierzi ?

Duce butca-n goanã
mirii albei nunţi.
Frunzã ca o ranã,
sângeri sau te-ncrunţi ?

Iancu când ascultã,
când n-ar vrea de loc,
creanga tot mai multã,
frunza grea de foc.

Ca sã nu-l audã,
spune şoapte-n el –
(stropi de geana udã
pe-un ceresc inel):

-Alba mea mireasã,
fragedul meu rai
cupa-ar vrea pe masã
umbra ta sã-i dai.

De mireasma-ţi linã
crinii toţi sunt beţi.
Trestia se-nchinã,
mlãdieri s-o-nveţi.

Iar şi iar îl cheamã
paltin şi gorun.
Iancului i-e teamã
parcã de ce spun.

Ca sã nu-i audã,
cântã şoapte-n el
(stropi de geana udã
pe-un ceresc inel) :

-Toatã unda apei
pasul tãu l-ar vrea.
Tremurarea pleoapei
ţi-o îngân-o stea.

Nuferii îţi furã
umerii rotunzi,
verdea ieziturã –
ochii tãi afunzi…

Iar ţi iar îl strigã
ulmul nimãnui.
Iancului i-e fricã
de chemarea lui.

Ca sã nu-l audã,
plânge şoapte-n el –
(stropi de geanã udã
pe-un ceresc inel) :

-Lunecai, odatã,
peste Olt, în vis.
Tu erai, sau toatã
floarea de cais ?

Cu ce dulci omãturi
îngerii te-au scris ?
Azi îmi arzi alãturi,
dar îmi pari tot vis…

Iar şi iar, oriunde,
teiul face semn.
Iancu nu rãspunde
la grozav îndemn.

Ca sã nu-i audã
glasul cenuşiu,
suduie cu ciudã :
-Mânã, surugiu…

Iar şi iar se zbate
fagul nepãtruns.
Iancu nu se-abate
şi nu dã rãspuns.

Ca sa nu-l audã
smulge-un bici acum
şi dã şfichi şi nu dã
şargilor de fum.

-Tu, mireasã, du-mã
raiului tãu sfânt.
Parcã mã sugrumã
ramurile-n vânt

Dragostea mea dragã,
smulge-mã de-aici…
Creanga iar se roagã,
Iancu iar dã bici.

Şi cum geme ramul
cu frunziş de foc,
parc-ar plânge neamul
fãrã de noroc.

*

Cine-a muls, cu mâini blajine,
Calea-Laptelui pe cer,
cã şiştarul nopţii plin e,
nevãzutule oier ?

Codrul susurã din foaie
ca o gurã de izvor
unde îngerii îşi moaie
gingãşia gleznei lor.

Din pãduri, peste viroage,
vine crângul, când pe brânci,
când pe coate, sã se roage
cu chemãri tot mai adânci.

La conac, sub geam, coboarã,
ca sã-i freamãte-n auz,
ba cu şoaptã de vioarã
ba cu geamãt de cobuz.

Doarme Iancu, vrajã lungã,
legãnat de braţe moi.
Crângul geme sã-l strãpungã,
braţe dulci îl trag-napoi.

Doarme Iancu, vrajã goalã,
pe ispite de omãt.
Crângul geme, el se scoalã,
îl trag braţe îndãrãt.

Doarme Iancu, vrajã dulce,
pe fierbinte sân zbãtut.
Crângul geme, el se smulge,
braţe cad în aşternut.

Cuşma, bunda, ipingeaua
şi pistoalele-n serpar…
Fuge-n grajd şi scoate seaua,
scoate frâu şi armasar.

-Du-mã-n lumea mea cealaltã,
murgule, cã nu mai pot.
Murgul sare poarta-naltã,
cu haiduc, cu dor cu tot…

Codru-l simte c-o sã vinã,
de la brusturi la bureţi,
din bârlog la vizuinã,
de la guşteri la mistreţi.

Taicã frasin, creangã muicã,
vine munte de haiduc !
Mai rãsare-o nevãstuicã,
Mai tâşneste vr-un bursuc.

Ii ies carpenii-nainte,
ca haiducii când vor pungi.
Gata sã-l binecuvinte,
ulmii în odãjdii lungi.

Mãi, ce scârţâie-n tãcere
peste codru şi muncel ?
Carul-mic cu roţi de miere
trage luna dupã el.

Machea, lunã e sau, poate
dintr-un puţ nepãmântean
cumpãna tãcerii scoate
o galeatã de mãrgean ?

Peste scorburi, peste viezuri,
stele tinere îşi coc
pãdureţele lor miezuri
de tãmâie şi de foc.

Pe târzii poteci rãzleţe,
murgul pune paşi cuminţi.
Iancu şuierã tristeţe
Din amare foi cu zimţi.

-Jelui-m-aş, cã mi-e jale,
jelui-m-aş, dar n-am cui :
nici stãtutelor pistoale
şi nici dorului cu pui.

Jelui-m-aş numai ţie,
codrule fãrã haiduci…
Din desişuri vechi învie
umbre, taine şi nãluci :

-Uite-aici oprişi caleaşca
unui plod de beizadea ;
i-ai smuls ifosul şi taşca
şi luceferii din ea.

Uite-aici cârnişi Serdarul
cam limbut, cam grecotei,
risipind pe tot hotarul
potera de funigei.

Uite-aici, cu tescovinã
te-ai clãtit, sã nu te spurci,
dupã ce-ai dat foc, la cinã,
unui han cu nouã turci.

Şi, la jar de crengi uscate,
te-ai legat, cam tot pe-aici,
sã-i faci Neamului dreptate
şi cocioabe de calici…

Luna pe cãrãri se varsã
ca o baniţã de grâu.
Pe sub fagi cu frunza-ntoarsã,
lacrimi tremurã pe frâu.

Cad pe frâu şi cad pe coamã,
cad în iarbã licãrind,
când mãrunţi bãnuţi de-aramã,
când inele de argint.

-Dragoste alunecoasã,
ineluş învârtecuş,
cu frânghii de chiparoasã
mã legi zdravãn de culcuş.

Ori de câte ori din bezne
s-a sculat vr-un braţ voinic,
l-a frânt patima sau, lesne,
l-a stins fierul venetic,

Vino, codrule, şi iartã
pieptu-acesta slãbãnog.
Tot adâncul meu te poartã,
ţie, ceas de ceas, mã rog.

Fir-ar, codrule, s-ai parte
de-un haiduc cum n-am fost eu,
cu hangerul fãrã moarte
scris pe zare curcubeu.

Fi-ţi-ar toatã frunza linã
ochi albaştri şi cereşti,
toatã straşnica tulpinã
frunţi şi braţe haiduceşti.

Facã-se tot codrul pânde
de topoare şi mãciuci,
dacã gloatele flãmânde
astãzi nu mai au haiduci.

Facã-se haiduc tot ramul,
rãdãcinile la fel,
dacã azi nici tu, nici Neamul
parte n-aţi avut de el…

Lacrimi curg şi picã-ntruna
şi pe şea şi-n iarbã jos.
Sus, pe vãrfuri, pare luna
cuşma altui Fãt-Frumos.

Ce heruv şi-a spart ulciorul
sau cad stele prin fãget ?
Bate vântu-ncet ca dorul
şi ca jalea de încet.

Bate vântu-nlãcrimatul
duh amar de foi de nuc,
parcã e şi nu-i oftatul
codrului fãrã haiduc.

Bate vântul –carpatinul-
duh amar de busuioc,
parcã e şi nu-i suspinul
neamului, spre alt noroc.

(1942-februarie)

BALADA

ICONARULUI

DE LÂNGÃ RAI

Din evlavii de vlãdicã
şi porunci de Domn pios,
mânãstire se ridicã
pe tulpina ei de os.

Dintre schele se desface,
pârguitã sub mistrii,
ca un mãr care se coace
lângã ceruri aurii.

Zidurile cresc uşoare
şi-n urcuşul alb al lor
parcã vor aripi sã zboare
şi sã cânte parcã vor.

Turlele melodioase
prind în aer moliciuni,
mlãdieri de chiparoase,
frãgezimi de rugãciuni.

Dar cum creşte din luminã
ctitoritul sfânt altar,
n-are prânz şi n-are cinã
mare meşter iconar.

N-are pace pãmânteascã
de când Vodã Basarab
l-a poftit sã zugrãveascã
mucenici cu chipul slab.

De doi ani pe zid aşeazã
când strãvechi Ierusalim,
când Crãciun şi Bobotează,
când sfieli de heruvim.

Se cutremurã pereţii
de-nvieri şi rãstigniri.
Pe iconostas, asceţii
merg cu tãlpi de trandafiri.

Doar o sfântã diafanã
sub un limpede inel,
tot încearcã pe-o icoanã
sã se işte din penel.

In zadar se tot frãmântã
meşter fãrã de rãgaz.
Pentru dulcea faţã sfântã
încã n-a gãsit obraz.

N-a gãsit nici ochi sã-i deie,
cât îi cautã-n strãfund
de fântâni şi eleşteie
sau de ceruri ce se-ascund.

Zi şi noapte, printre scule,
lângã pânzã pironit,
cu peneluri nesãtule
muşcã zãri necontenit.

Prânz şi cinã dacã n-are
şi-n culcuş n-a pogorât,
suspinând peste culoare
n-o-mblânzeşte cât de cât.

Ba o roagã şi-o rãsfaţã,
ba o ceartã cu mustrãri,
dar vopseaua lui îngeaţã
şi la rugi şi la ocãri.

Nici alintul nu-i dã vlagã,
nici ocãrile puteri…
Chip şi zâmbet nu se-ncheagã,
nu vin ochi de nicãieri.

In oftatul şi-n pojarul
care-i furã somn şi blid
s-a uscat şi iconarul,
ca ierarhii de pe zid.

*

Peste râu, la mânâstire,
urcã lin cu pasul mic,
o logodnicã subţire
şi sfioasã ca un spic.

Vine-n zori şi la amiazã
cu paner mereu adus,
vine iar, când înserează,
la biserica de sus.

Miere, azimã şi lapte
pentru meşterul posac,
care tace, zi şi noapte,
lângã scule fãrã leac.

-De trei ori pe zi, la tine,
trist logodnic, meşter drag,
vin purtând panere pline
şi la fel le-ntorc din prag.

Gura ta n-atinge canã,
nici cu mâna blid n-atingi.
Lâng-o umbra de icoanã
ca o candelã te stingi.

M-aş topi, dacã mi-ai cere,
în ospãţul din paner,
lapte, azimã şi miere,
sã-ţi fiu cinã, lângã cer.

Dar el tace. De pe buze
nu-şi desprinde un cuvânt.
Peste pensule ursuze
se-nconvoaie şi mai frânt.

Şi tânjeşte mai departe,
şi vopselele tânjesc
lângã ceaţa umbrei moarte,
care-aşteaptã chip ceresc.

*

Peste râu, la mânãstire,
urcã zilnic pasul mic
de logodnicã subţire
şi sfioasã ca un spic.

Vine-n zori şi la amiazã,
cu paner mereu adus,
şi când umbrele-nserează
la biserica de sus.

-Meşter trist, ţi-aduc zadarnic
darul meu de peste râu,
lapte proaspãt, fagur darnic,
pâine tânãrã de grâu.

Pleacã vara, fug lãstunii,
şi-n biericã, aici,
încã n-ai pus chip minunii,
biet zugrav de mucenici.

Nici un înger nu mai cade
pe culoarea fãrã spor ?
Din uneltele-ţi schiloade
nu mai urcã nici un zbor ?

De-aş putea vãpãi domoale
şi dulci umbre sã mã fac,
sã dau zâmbet pânzei goale
şi penelului sãrac…

Dar el tace. Nu-şi desprinde
de pe buze un cuvânt ;
cu mâini reci şi suferinde,
cum sunt mâinile de sfânt.

Şi cum tace, ea se frânge,
în genunchi, pe lespezi, jos.
Îi ia mâinile şi plânge,
desmierdându-le duios.

Pe mâhnirea lor se lasã
tâmpla caldã, chipul mic
de logodnicã sfioasã
şi subţire ca un spic.

Şi pe mâinile lui slabe,
scrise parcã pe fereşti,
cad din ochii ei podoabe
şi inele îngereşti.

Cad din ochii trişti inele
şi pe mâinile ce zac,
şi pe hârburi de ulcele
cu vopsele fãrã leac…

Meşterul acum le simte.
Mohorât de sãptãmâni,
simte plânsul ei fierbinte
pe-ngheţatele lui mâini.

Fiecare picãturã
parcã-l frige dinadins.
Ah, din nou de el se-ndurã
un crâmpei de necuprins.

Azi, din nou, un colţ de slavã
are milã de zugrav.
Arde pensula bolnavã,
arde meşterul bolnav.

Ard vopselele-n ulcele,
frãmântate cu vãzduh
şi cu lacrimile grele
care cad sã le dea duh.

Pânza moartã se deşteaptã,
linii gureşe se-aprind,
sfânta care chip aşteaptã
s-a sculat din somn zâmbind.

Din culcuşuri se ridicã
desmorţitele culori,
cu zvâcniri de rândunicã
dintr-un cuib trezit în zori.

Mâna meşterului treazã
luminează ca şi el.
Orice deget pare-o razã,
când se-atinge de penel.

-Plângi, tu, limpedea mea Oana
şi vopseaua prinde chip.
Plângi şi, fragedã, icoana
din lumini o înfirip.

Picã lacrimile tale,
iar culorile surâd.
Cine le-a sculat din oale
Ca sã calce somnul hâd ?

El luceşte ca o spadã
smulsã beznei unei teci.
Ea e freamãt alb de mladã,
în genunchi, pe lespezi reci.

E uimitã cã el cântã
gingãşii de viers fugar…
Dar cum ochii ei se zvântã,
mâna lui se stinge iar.

Faţa pânzei se usucã
şi culori şi umbre mor.
In privirea lui nãucã
e un ţipãt de cocor.

Deznădejdea îl cuprinde
şi el cade din avânt,
cu mâini reci şi suferinde,
cum sunt mâinile de sfânt.

Şi din nou se-aprind de milă
şi de rouă ochii ei ;
în ulcele de argilă
ard şi tremură scântei.

Pe vopselele învinse
pică lacrimi fecioreşti,
şi pe mâinile lui stinse,
scrise parcă pe fereşti…

Şi din nou, zvâcnind, adie
un suspin de vânt răzleţ
prin culorile ce-nvie
deşteptate din îngheţ.

Fruntea lui din nou străluce,
gura cântă gingăşii,
şi, trezit, penelul duce
umbrei moarte linii vii.

-Plângi, şi-n mine neprihana
se oglindă ca-ntr-un iaz.
Plângi, tu, limpedea mea Oana,
iar icoana ia obraz.

Plângi, si nu pricep ce vlagă,
ce puteri m-au dezmortit.
Plângi, şi pânza stearpă leagă,
ca o creangă, rod sfinţit…
Beat, lucrează, cântă, spune.
In genunchi, cum a rămas

ca-ntr-o mare rugãciune,
ea l-ascultã fãrã glas.

Şi, deodatã, înţelege
cã icoana lacrimi vrea
şi cã el minuni culege
doar atunci când plânge ea.

*

Zile trec şi nopţi ca una,
scuturate din mãnunchi,
şi fecioara plânge-ntruna,
jos pe lespezi, în genunchi.

Tot mai tinere, mai zvelte,
peste plânsul ei tresar
şi vopsele şi unelte
şi mâini dragi de iconar,

Lacrimi şi culori se-mbinã
şi se fac într-un sãrut
ochi de dincolo de vinã,
chip de dincolo de lut.

Fata plânge, plânsul suie
şi, pe lemn cum stã supus,
e obrazul ei şi nu e,
parcã-s ochii ei, şi nu-s.

Cu cât urcã, mai cereşte
faţa Sfintei din vopsea,
trupul fetei se-ofileste
supt de pânza care-l bea.

Cu cât meşterul străluce
în tăria lui de-acum,
ea se frânge ca o cruce
povârnită lângă drum…

Par penelurile torţe,
mâinile, fierbinţi căţui,
iar el arde, beat de forţe,
sus, în fericirea lui.

Şi nu vede, dintre îngeri,
cum, sub plânsul ne-ntrerupt,
trupul mic e numai frângeri,
tot mai stins şi tot mai supt.

*

Peste râu, la mânăstire
nu mai urcă pasul mic
de logodnică subţire
şi sfioasă ca un spic.

Nu mai vine la amiază
cu paner mereu adus,
nici când tainele-nserează
la biserica de sus.

Nici n-aduce, de cu noapte,
pentru bunul iconar,
miere, azimă şi lapte,
feciorelnicul ei dar.

Ci, departe,-ntr-o colibă,
ochii vesteji de dogori
cu lumini nu mai îmbibă
nici peneluri, nici culori.

De sub cergã, mâna slabã,
cheamã umbrele de ieri.
Gura tot de umbre-ntreabã,
ofilitã de zãceri.

Umbre cheamã, taine-ngânã
sau îsi strigã, lângã pat,
maicã blândã si bãtrânã,
toatã bocet si oftat.

-Maicã bunã, du-te-n goanã
la biserica de sus,
unde-un meşter pe-o icoanã
numai zâmbete a pus.

Spune-i mirelui, în şoaptã,
cã mor ochii stinşi de dor,
dar cã tot îl mai aşteaptã,
scufundaţi în bezna lor…

Ostenind spre mânãstire,
suie, albã, prin livezi,
pe sub crengi cu patrafire,
o mãicuţã de zãpezi.

Vine-n zori, la prânz, la cinã,
cu trudit şi jalnic glas,
mai bãtrânã când suspinã,
şi mai albã, ceas de ceas.

-Meştere cu fruntea-n stele,
iconar cu mâini de vis,
sã te-aduc dintre vopsele
ochii oarbei m-au trimis.

Ţi-ai sfârşit de mult icoana,
lângã ea de ce mai stai ?
Parcã nu-mi auzi dojana
şi n-ai inimã, nici grai.

Ci el glas lumesc n-aude
şi nu vede chip strãin.
Doar icoana ce-i surâde
îl îmbatã ca un vin.

Nici o vorbã nu-l îmbie,
nu rãspunde nimãnui.
Ca-ntr-o dulce, grea, robie,
stã vrãjit de sfânta lui.

-Meştere pierdut de lume,
fãcãtorule de sfinţi,
ochii oarbei de sub brume
te vor mire; sã-i alinţi.

Vino de le-nchide rana,
iconar de lângã rai…
Ţi-ai sfârşit de mult icoana,
lângã ea de ce mai stai ?

Dar el nu mai ţine minte
plânsul ochilor secaţi,
ci de ochii fetei sfinte
se îmbatã cu nesaţ.

Nu ascultã, nu rãspunde,
şi, de vrajã istovit,
parcã vrea sã se scufunde
în surâsul zugrãvit…

Maica pleacã, maica vine,
pleacã iar cu jalnic pas,
mai bãtrânã de suspine
şi mai albã, ceas de ceas.

-Fata mea, la mânãstire
urc zadarnice poteci.
Nu-i acolo nici un mire…
Sunt doar sfinţi şi lespezi reci.

*

Pajişti verzi întind chilimuri
şi covoare ca-n povesti,
parcã noi ierusalimuri
cer sosiri împãrãteşti.

Toatã floarea neculeasã
pe mormântul alb s-a strâns.
Crãngi în rochii de mireasa
se cutremurã de plâns.

Cu suspinele de mânã,
toatã bocet şi lumini,
maicã bunã şi bãtrânã
rãtãceşte printre spini.

Urcã pân'la mânãstire
şi coboarã la mormânt
Nu aduce nici un mire
ochilor ce nu mai sunt.

Urcã iar, cu trudã multã,
printre spinii nesãtui.
Nici un mire n-o ascultã
sus, în fericirea lui.

Paşii-abia mai pot s-o poarte
pe poteci cu pietre seci…
El rãmâne mai departe
lângã sfinţi şi lespezi reci.

*

-Doamne, din lumeşti podoabe
ridicaşi, pe trudã grea,
sfinte ziduri basarabe,
limbã vremilor sã dea.

De la sfeşnic la icoanã,
de la stranã la triod,
toate sunt, fãrã prihanã,
darul tãu de voievod.

Şi, smerit şi preajertfelnic,
daniei de peste veac
i-ai pus cel dintâi jertfelnic
lângã cel dintâi colac.

Deci,Mãria Ta, se cade
sã ştii câte sunt şi cum :
Iconarul încã şade
în biserică şi-acum.

De-a sfârsit de mult cu treaba,
nu vrea galbeni, nici arginti,
dar întârzie degeaba
printre candele si sfinti.

De-a pus magilor privire
şi arhanghelilor pas,
într-o galeşã uimire,
lângã sfântã a rãmas.

Când cãlugãrii l-alungã,
el se-ntoarce mai aprins.
Neagrã patimã şi lungã
de icoanã l-a cuprins.

Vodã zice : Ştim icoana,
mult ne mirã şi pe noi.
Parc-un înger şi-a pus pana
pe obrajii calzi şi moi.

Fruntea-i scrisã –pare-mi-se-
cu penel din alte vieţi,
iar surâsu-i smuls, ca-n vise,
ne-nceputei frumuseţi.

Bietul vostru meşter, poate,
s-a smintit când a crezut
c-a scos el aceste toate
din vopseaua lui de lut.

S-a smintit şi-n pãtimirea
grea de vinã şi alean,
îndrãgind nemãrginirea
unui chip nepãmântean…

Cu mâhnire se cuvine
pândã asprã de pândar.
Azi, icoana nu mai ţine
de-un vremelnic iconar..

Ci minunea ei seninã
e a rugii celor mulţi,
care vin de i se-nchinã,
de la Vodã la desculţi.

*

Când o spadã de jãratic
taie zarea, când un bici.
Cerul negru şi sãlbatic
varsã ploaie cu bãşici.

Beznele îşi fierb ceaunul
sus, pe tunet de potop.
Inc-un fulger, încã unul,
cade-n inimã de plop.

Noaptea joacã-n pielea goalã
pe lungi strune de ţambal.
Din grozav cazan de smoalã
iese râul peste mal.

Se mai rupe-n cer o grindã
sau în iad câte-un zãgaz.
Strãjile se-adunã-n tindã
cu sudãlmi şi cu necaz.

Sub puhoaiele zãlude,
prin mocirle de nãmol,
o nãlucã-n straie ude
dã bisericii ocol.

Umbra vine pe şuvoaie,
numai ochi adânci şi goi,
numai zdrenţe lungi de ploaie,
numai umblet de strigoi,

Cu bufniri de vânt pãtrunde
pe fereastrã în altar.
Când în beznã se ascunde,
când pe fulger calcã iar.

Paşi desculţi şi uzi coboarã
dogorind de-aprins îndemn.
Mâna smulge, ca o ghiarã,
Chipul fraged scris pe lemn.

-Nimeni nu ne mai desparte,
Sfântã albã, cer deschis.
Raiul vieţii fãrã moarte
pe obrazul tãu e scris.

Chipul Tainei, smuls din cuie,
lângã inimã l-a pus.
parcã-i Oana lui şi nu e ;
parcã-s ochii ei şi nu-s.

Fuge.Fulgerul l-aratã.
-Uite meşterul nebun !
Pânda chiuie muşcatã,
paşii lui nu se supun.

-Dã-ne meştere, icoana,
unde-alergi, zãnatic fur ?
Bãlţile, zbârlindu-şi blana,
cresc ca haitele-mprejur.

Zarile-şi trimet, grãbite,
cãtre el câte-un hanger.
Bat nãpraznic din copite
hergheliile din cer.

Mai adânc la piept îşi strânge
vraja sfintei fãrã veac.
Ploaia-n drum se face sânge,
sânge bãlţile se fac.

-Meştere beteag de minte,
dã-ne Sfânta înapoi !…
El o strânge mai fierbinte :
o tulpinã amândoi.

Mai aproape, mai aproape,
râul spumegã turbãri.
Pe dihãnii mari de ape
vin pãdurile cãlãri.

-Nimeni nu ne mai dezleagã,
Sfântã albã, rai cules.
Ceru-ntreg şi lumea-ntreagã
în surâsul tãu se ţes.

Ape lacome şi hoaţe
cascã negrul lor gâtlej.
Cu icoana strânsã-n braţe,
piere meşteru-n vârtej.

*

Curgi, luminã, curgi baladã,
şi tu, râule senin.
Ziua paşte ca o iadã
roua câmpului sorin.

Verde apa de bulboanã,
Din adâncuri ce-ai adus ?
Ba e zâmbet, ba icoanã,
ba e chip cãzut de sus…

Uluiţi, culeg plutaşii
taina galeşului chip.
Mâinile scriu cruci, şi paşii
îngenunche pe nisip.

De surâsul blândei feţe
nu se saturã cât vor.
Sorb senina frumuseţe
cum ar bea dintr-un izvor.

Vãd, şi nu pricep de unde
s-o fi fost ivit în dar,
din tãceri de ape-afunde,
taina fãrã de hotar.

Dar, cucernici în smerire,
duc plutaşii chipul sfânt
la domneasca mânâstire,
peste vreme şi mormânt.

Şi minunea din luminã
se re-ntoarce celor mulţi,
gloatei care i se-nchinã,
de la Vodã la desculţi.

*

* *

BALADA

PĂSĂRII

MĂIESTRE

Printre luciri de cornuri şi junghiere,
vâna şi el cu prinţul prin păduri.
Gorunii-aveau suspine verzi pe guri
şi apel , pe buze, giuvaere.

Era-ntr-a patra zi de vânătoare…
Isteţe slugi stârneau vânaturi noi
şi cerbii-ngenunchiau pe frunze moi
şi vulturii se prăvăleau din soare.

Iar el, dibaci şi sprinten în săgeată,
tânăr curtean cu chip strălucitor,
când culegea văzduhul frânt din zbor,
când străpungea pădurea-n beregată.

Uşor şi zvelt la pânde îndrăsneţe,
Se depărta de ceata de curteni
şi ochii lui pareau nepământeni,
scânteietori de zări şi tinereţe.

Dar cum fugea după sălbătăciune
Incremeni. Pe crengi cu moale joc
ardea şi nu un bulgăre de foc,
sclipea şi nu o pasăre minune

Purta aprins, şi rãsãritu-n pene,
cu scãpãrãri de aur şi otel,
şi, liniştit şi dulce lângã el,
amurgul stins al umbrei pãdurene.

Safire şi mãrgeane şi rubine
se rãzvrãteau şi se-mpãcau în ea,
vrând izbucnirea flãcãrii sã-i dea
şi linistea sfinţeniei senine.

Un pas şi ea zvâcnea pe altã mladã.
Ţintea viclean, sãgeata dãdea gres.
Ba o pierdea prin crengi de arbori deşi,
ba, strãlucind, ea sta în loc s-o vadã.

In pitulãri topea vãpãi domoale,
ca sã tâşneascã iar din ascunziş
cu fulgere ciudate prin frunziş,
şi mai ciudate stingeri de metale.

Iar el, curtean cândva îndemânatic,
o urmãrea cu arc neputincios,
cu pas flãmând, dar fãrã de folos,
mai lacom, mai fierbinte, mai sãlbatic…

Uitase şi tovarãşii din ceatã,
şi prinţu-mpresurat de slava lor
şi nici, troznind, cã-l frige sub picior
nu mai simţea vreo creangã-nsângeratã.

Nu mai simtea nici muşchiul vãgãunii,
nici putregaiul ierbii cu bureţi,
nici smârcul fiert, nici râpa cu mistreţi,
nici gusterii din scorburi sau tãunii.

Şi nu vedea nici soarele cum cade
şi nici cum suie luna din pãduri,
molizii argintându-i în armuri
şi apele în ţãndãri reci de spade.

Iar pasãrea-l chema sã n-o ajungã
şi-l tot momea, aici şi nicãieri,
din ce în ce mai beat de scânteieri,
ars pânã-n os de pofta s-o strãpungã.

Din ieri în azi, din zori în amurgire
şi din amiezi în nopţi cu licurici,
cãlca pe timp, fugea pe clipe mici,
ca pe spãrturi şi cioburi de potire.

Şi, deodatã, pasãrea zglobie
pe nici o creangã n-a mai tresãrit,
nici rumene frânturi de rãsãrit,
nici verzi crâmpeie dulci de veşnicie.

Pierise fãrã nume nu ştiu unde,
pierise fãrã loc şi fãrã veac,
în miez adânc de taine care tac,
în fundul lumii care nu rãspunde.

Zadarnice şi umblet lung şi trudã
se sfâşiau în sterpe bâjbâieli.
Noi muguri tremurau pe crengi sfieli
şi-alãturi omul tremura de ciudã.

Scrâşnea :-Unde-ai ascuns-o tu, pãdure ?
Urla : -Unde-aţi pitit-o, pietre tari ?
Rupea cu ghiara scoarţa pe stejari,
izbea cu pumnii-n cremenele sure.

Smulgea, hain, desişuri de jãratic,
muşca pãmânt, turba de nenoroc,-
dar pasãrea nici veac n-avea, nici loc,
nici nume pe hotarul pãduratic…

Târziu, rãpus, cu fruntea grea ca fierul,
cu paşi aprinşi, cu ochi amari şi beţi,
zvârli, rupând, puţinele sãgeţi
şi, hohotind, îşi lepadã jungerul.

De-acum, numai nãluca ei în minte
îl dogora adânc pe sub copaci,
curtean înfrânt, cu umbletul stângaci,
de parc-ar fi cãlcat pe oseminte.

Se-napoia ursuz şi fãrã pradã,
ca nãpãdit de fiere şi oţet,
şi dupã el venea pãdurea-ncet,
cu capu-n piept, pe drumuri de baladã.

Mergea sã afle prinţul şi curtenii
rãmaşi sã sãgeteze cerbi de rând,
şi, cum ofta, necazul , când şi când,
cu lacrimi îi sfinţea bãtaia genii.

Pe vechi poteci, prin ierbi abia citite,
cãta degeaba urme de arcaşi…
Ci nicãieri pãrea cã n-au fost paşi,
nici mâini cândva aprinse pe cuţite.

Se cãţãra în câte-o tisã înaltã,
striga spre rãsãrit ori spre apus.
Ci slugi şi prinţ pãrea cã s-au tot dus
cu vulturii şi cerbii laolaltã.

Mai sterp bãtea viroagele ascunse,
mai lung chema din vârfuri de goruni.
Ci print şi ceatã şi sãlbãticiuni
pieriserã-n adâncuri nepãtrunse.

Gândea ca i-a lãsat la o frânturã,
la un crâmpei sau aşchie de ceas,
şi-acum pãdurea-ntreagã-avea alt glas
şi vântul alte cântece pe gurã.

Izvoare noi zvâcneau acum la viaţã,
şoptind pre limbã nouã noi poveşti,
şi orice luminiş cu ochi cereşti
alt grai avea, alt zâmbet, altã faţã.

Şi fiecare piatrã altã frunte,
şi fiecare brustur alt obraz…
Se oglindea-n bãltoace de topaz
şi-un chip strãin sta-n ele sã-l înfrunte.

Un chip tãiat de arşiţã şi ploaie,
muşcat adânc de vreme şi de vânt.
Se pipaia. Uscate mâini de sfânt
îi şovãiau pe zdrenţe, nu pe straie.

Din catifele vechi şi adamascuri
lãsa în cale fleanduri prin tufani
şi din botforii spintecaţi de ani
tãlpile goale-i sângerau pe vreascuri.

Uimit se cerceta prin noi izvoare
şi se-ntreba de-i vis sau adevãr…
Ci numai zvon de frunze în rãspãr
suna din fund de taine cu zãvoare.

Oftând, ieşea din veacuri pãdureţe,
din codrul ce-ngropase-adânc sub chei,
şi pasãrea cu aripi de scântei,
şi prinţul cu alai de tinereţe.

Şi cum pornea mai gârbov spre cetate,
tot buchisind ca-ntr-un ceaslov cãrãri,
sub paşii lui trozneau ba întrebãri,
ba cioturi mari de gânduri rãschirate.

Iar după el, fugindu-i sub câlcâie
sau fluturându-şi zdreanţa uneori,
vântul venea cu sânul plin de flori,
punând pe toate smirnã şi tãmâie.

**

Calca pe-aceleaşi uliţe strãbune,
dar parcã strãbãtea un nou tãrâm,
cu paşi tot mai miraţi pe caldarâm,
cu ochi strãlucitori de grea minune.

Cetatea era ea şi nu, sub soare.
Arcade vechi gemeau de bãtrâneţi,
dar alte lumi şi alte dimineţi
râdeau pe feţe albe de fecioare.

Alţi negustori vindeau în noi dughene,
se zbenguiau în pulbere alţi prunci
şi gloate ne-ntâlnite pân-atunci
îl mãsurau cu milã pe sub gene.

Ziceau oprind : De unde vii, strãine,
şi cine eşti, sub zdrenţe şi rupturi ?
El le vorbea de tainice pãduri
şi de nãluci cu aripi de rubine.

Ii cumpãneau drumeţii, a mirare,
şi strai, şi glas, şi ochii prea fierbinţi ;
iar el vorbea de-o pasãre şi-un prinţ
şi de-un curtean pierdut la vânãtoare…

Spunea cum au plecat de-aici cu torbe
şi cum se-ntoarce singur din alai…
Fâşii de soare-i tremurau pe strai
şi-i aprindeau şi fleandurã şi vorbe.

Lung îl priveau ori se porneau pe glume :
-Cumplite basme, moşule, ne-ndrugi…
Ce prinţ ştii tu, ce pasãre, ce slugi ?
Parcã vorbeşti cu duşii de pe lume…

Rar, câte-un înţelept ieşea din gloatã :
Ba, a domnit, cândva, un prinţ pe-aici,
dar veacul sãu s-o fi fãcut urzici
şi, poate, brusturi slava lui uitatã…

-Unchiaş smintit cu mincinoasã falã,
îl dojeneau atuncea, rând pe rând,
de ce ne-nşeli cã te-ai pierdut, vânând,
de-un prinţ rãmas de veacuri umbrã goalã ?

El surâdea şi povestea întruna
şi soarele curgea pe zdreanţa lui,
iar oamenii dãdeau din cap, sãtui,
scârbindu-i şi buleandra şi minciuna…

Plecau drumeţii, alţi drumeţi sã vinã,
sã-şi batã joc de umbra de unchieş
cu trupul frânt,cu ochii ne-nteleşi,
scânteietori de-o stranie luminã.

-Mai spune despre pasãrea vicleanã :
unde-ai pierdut-o, falnice curtean ?
El surâdea nãlucii de mãrgean
şi nu-l durea nici glumã, nici dojanã.

Simţea, ciudat, din ce în ce mai bine,
cum pasãrea, pierdutã ieri în fum,
cu aripi dulci, îi da ocol acum,
asemenea sfinţeniei senine.

Zicea, lucind de ce zãrea-nainte :
-A fost s-o pierd în codru-ntunecos,
dar azi îmi zboarã-n faţã tot mai jos,
cu aripi tot mai limpezi ţi mai sfinte…

Râdeau isteţi :-Nu minte, e lunatic.
Râdeau şi se pierdeau în vãlmãşag,
lasând în urmã ciotul de moşneag ,
cu raiul lui amar şi singuratic.

Şi soarele curgea pe el, subţire,
pe zdrenţe vechi, pe trupul slãbãnog,
şi numai ochii-adânci ca un zãlog,
frigeau, dogorâtori de amintire.

**

Tot mai sãtui de basme fãrã tâlcuri,
îl ocoleau drumeţii pe nebun.
Dar fragezi, ca zãpada la Crãciun,
veneau acum copiii, pâlcuri-pâlcuri.

Zburdând şi îmbrâncindu-se cu ghionţii,
se îmbulzeau în juru-i tot mai mulţi,
şi-nconjurat de heruvimi desculţi
le desmierda pe frunte cârlionţii.

Cutreierat de raze şi vedenii,
le tot vorbea de codrul cu tãceri,
unde-şi lãsase chipul sãu de ieri
şi straiele şi prinţul şi curtenii.

Vrãjiţi, îl îndemnau sã le mai spunã…
şi-n cerurile lor copilãreşti
urca, sublim, pãdurea din poveşti,
izbindu-se cu crengile de lunã.

Aşa, mult timp, s-au strâns la basm seninii
şi fragezii obraji de aurori.
Cei vârstnici doar şopteau ne-ncrezãtori,
Cãlcau ursuzi şi-aveau priviri ca spinii.

Pe urmã şi obrajii limpezimii
venirã tot mai rar şi mai puţini.
Creşteau înalţi copiii pe tulpini,
dar nu mai semãnau cu heruvimii…

Treceau posaci, pierzându-se-n grãmadã
sau aruncând trufii de înţelepţi :
-Uncheş zãlud, pe cine mai aştepţi ?
În pasãrea ta cine sã mai creadã ?

N-au mai oprit nici tinerii. Nici unii
nu mai puneau în vorba lui temei.
Numai moşneagul, dincolo de ei,
strafulgera de pasãrea minunii…

Închidea ochii şi-o vedea cum vine.
Nici n-o chema şi singurã ţâşnea.
Abia clipea şi-i sta pe umãr, grea :
safire şi mãrgeane şi rubine.

Se ruşina acuma cã plânsese
cândva, când o pierduse printre brazi.
Ce mare, ce aproape era azi,
în raiul lui cu flãcãri ne-nţelese.

Ah, îi pierduse zborul în risipã,
ca s-o gãseascã-alãturi, fãrã leat…
Vorbea cu ea pe uliţe, ca beat,
cu mare glas de dincolo de clipã.

Cu mare glas de dincolo de vreme,
de dincolo de oameni şi de paşi…
Ce-i mai pãsa ca-l ocoleau, trufaşi,
când el zvâcnea întreg de diademe ?

Cãlca încet grãind minunii sale,
iar oamenii cu suflete de tuci
îl îmbrânceau, pieziş, pe la rãscruci
şi cu ocãri îl vânturau din cale.

Şi tot mai des l-întâmpinau sudalme
şi pietre se-nãlţau în pumni duşmani…
Dar ce-i pãsa cã-l bat cu bolovani,
când pasãrea îi ciugulea din palme ?

Şi-ntr-un amurg ce-şi desfoia pãunii
pe turnuri vechi de purpurã şi os,
cei vrednici l-au gonit pe zdrenţuros,
cum alungau ciumaţii şi nebunii…

**

Zvârlit afar', pe poartã, din cetate,
stãtu în loc fãrâma de unchieş.
Sorbi mult timp apusul de mãceş
şi taina-ntâiei stele-nlãcrimate.

Porni apoi, în zdreanţa lui amarã,
cu paşii frânţi, cu umerii subţiri,
spre zarea aromind a trandafiri
şi-a fagure de miere şi de cearã.

Domol şi şchiopãtând prin toţi scaieţii,
mergea sã moarã-n marile pãduri,
unde-şi lãsase torba cu frânturi
şi straiele şi chipul tinereţii.

Luna-aromea a cimbru şi-a ţintaur,
suia din râpi, cãdea din nou în vãi
şi soarele venea sã bea vãpãi
din ape, ca un roşu cerb de aur.

Prigoria urca din treaptã-n treaptã,
amiaza se-ndulcea în moliciuni
şi luna iar creştea din vãgãuni,
aromitoare, albã, înţeleaptã…

El însã şchiopãta fãrã s-ajungã.
Prea slabi îi erau paşii ori prea stinşi,
sau prea departe codrii necuprinşi
şi calea lor prea asprã şi prea lungã.

Dar nu-i pasa de-avea sã-şi mai gãsească
pãdurile aievea sau deloc.
Pe umeri îi sta pasãrea de foc,
mai mare, parcă, mai împărătească.

El surâdea şi şchiopãta-nainte…
Şi stelele, ieşind din scorburi mari,
l-împresurau cu zumzet de bondari
şi luna-i gãlgãia peste veşminte.

Iar după el, fugindu-i sub câlcâie
sau fluturându-i zdreanţa uneori,
vântul venea cu sânul plin de flori,
punând pe toate smirnă şi tămâie.

**
**

BALADA

UNUI

PLAI DE MUNTE

Pe-o sprânceanã de luminã,
lâng-o lacrimã de rai,
verde culme carpatinã
rotunjeşte dulce plai.

Iar în plaiul stânei goale,
lângã strunga fãrã oi,
crengi cu umeri frânţi de jale
se cutremurã din foi.

Fluier vechi nu mai îndrugã,
nu mai latrã câini pândari.
Singuri munţii duc în glugã
carpatine neguri mari.

Nu mai zburdã-n târlã iezii,
nici plãpânzii miei priori,
doar pe cearcãnul amiezii
urcã ulii rotitori.

Ulii suie, frunza sunã,
iar în iarbã-ntins amar
ba e somn, ba rugãciune,
tânãr leş de pecurar.

A rãmas dormind pe-o rânã,
în culcuş de voievod,
pe-un crâmpei de rai cu stânã
unde brazii plâng prohod.

A rãmas zâmbind -nainte,
ca un cneaz pe pat de flori,
parcã un cuţit fierbinte
l-a strãpuns de douã ori.

Şi cum zace tinereţe
de cioban în fraged plai,
jalea crãngii pãdureţe
suna moale, ca un grai :

-Nu mã plânge, maicã bunã,
nici tu , câine credincios,
cã de nuntã frunza sunã
din bãtrân caval de os.

Cã m-a dus rãdvan de nuntã
tras de şase cerbi subţiri,
mire nalt sub stea cãruntã,
cum pe lume nu sunt miri.

Mire-n straie de mãtasã
şi nuntaşi cu flori pe frunţi.
Mãi, şi nu e-n plai mireasã
ca mireasa verzii nunţi.

Pãr adânc şi trup suleget
şi ochi trişti cum alţii nu-s…
Şi mi-a pus inel în deget
şi- n inel nopţi lungi mi-a pus.

Şi la sfânta cununie
munţii falnici ne-au fost nuni.
Scoborând din veşnicie,
ne-au dat vulturii cununi.

Şi tulpinã de tulpinã,
ne-au dus brazii în alai
pe-o sprinceanã de luminã,
lângã-o lacrimã de rai .

**

Maica-n saricã de lânã
suie cremenea pe brânã,
printre stânci cu fierãstraie,
în opinci de vâlvãtaie,
printre jnepi zbârliţi de cuie,
pe grozava cãrãruie.

Şi cum plânge şi se roagã,
plâng şi apele-n zãnoagã.
Şi cum urcã tângile,
plâng cu ea şi stâncile,
plâng şi brazii plaiului
lângã poarta raiului,
plâng şi ulii cerului
cu maica oierului.

-Apelor, cereşti mirese,
mire cine mi-l culese ?
Munţilor cu patrafire,
cununarãţi jalnic mire…
Brazilor, nuntaşi de frunte,
sânge-i plaiul nunţii crunte.
Uliilor, nuni sãlbatici,
sânge-s munţii pãduratici.

Apa geme şi se-ascunde,
piatra plânge, nu rãspunde.
Brazii nu foşnesc rãspuns,
ulii pier în nepãtruns….

Jalea maicii, neagrã apã,
n-are ţãrmuri s-o încapã.
N-are zarişti s-o cuprindã
câte lumi de foc colindã.
Pãru-şi smulge-n vaiete,
cremene,-nconvoaie-te,
codrule, jeleşte-te,
rupe-te din creştete.

-Fãtul maicii, verde mladã,
cneaz pe-o turmã de zãpadã,
voievod pe nouã sute
de bârsane şi cornute,
faţa ta de pecurar
lapte dulce din şiştar ;
noaptea cu mirezme-ncete
s-a oprit la tine-n plete ;
corbul, scuturând din pene,
ţi-a trecut peste sprâncene ;
plaiurile ierbilor
ţi-au dat ochii cerbilor
şi-un luceafãr vornicel
ţi-a tras trupul prin inel,
fãtul maicii, dulce,
primãvarã dulce…

Plânsul maicii pietre moaie,
scoală scorburi şi puhoaie,
umple vãgãunile,
zgâlţâie furtunile.

Ar smuci din temelie
lumile, sã nu mai fie,
ar surpa tãriile,
ar seca veciile,,,

-Primãvarã dulce,
fãtul maicii dulce…
Cine ţi-a-nroşit cununa
vazã-ţi lacrimile-ntruna.
Cine mi te-a rupt din rod
vazã-ţi chipul peste tot.
Cui îţi frânse dimineaţa
ochii tãi sã-i frigã faţa.
Cui ţi-a stins luna din fag,
chipul tãu sã-i plângã-n prag,
ochii tãi sã i se-aprindã
ca luceferii în tindã,
ca vârful cuţitelor,
ca dogoarea plitelor

Sã-l tot frigã, sã-l tot ardã,
şi pe braţe ce-l dezmiardã.
şi-n strãfund de blid la cinã,
şi-n culcuş de vizuinã,
sclipitori ca stelele,
limpezi ca inelele,
aprigi ca prãselele…

Maica-şi smulge pãr şi straie,
brazi şi paltini se despoaie.
Maica geme şi se zbate,
munţii se târasc pe coate
şi se frânge cremenea
crengilor asemenea.

Şi cum geme orice trunchi
cade soarele-n genunchi,,
ulii-ncep sã scapete,
apele sã şchioapete
şi-n vãzduh ai spune cã
vãmile se-ntunecã.

**

Colo-n margini de coştile,
într-un fund de fãgãdãu,
cine-mi bea de zece zile
vijelie de trascãu ?

Cine-mi bea turbat din oalã
iad nãpraznic fãrã leac
şi privirile nu-şi scoalã
din venin de basamac ?

-Dã-mi prãştinã sã mã scurme,
dã-mi, hangiţã, vâlvãtãi ;
banii de pe două turme
sunt cu zimţi cu tot ai tãi.

Fruntea-i arde, grea de cute,
sub cãciula cu ţugui.
Pe muşcate buze slute
sângereazã vorba lui.

-Ia-mi, hangiţã, oi şi pungã,
cã somn pleoapele nu-mi au.
Dã-mi rachiu sã mã strãpungã,
adu-mi trãsnete sã beau.

Lung hangiţa îl măsoarã :
cine-i baciul venetic ?
Din lãute, ca sã-l doarã,
baragladinile-i zic.

Iar strãinul singuratic
din ungherul fumuriu
îşi scufundã mai sãlbatic
ochii vineţi în rachiu.

Dar trascãul gol nu-i spalã
cruntul inimii prãpãd,
când, aprinşi pe fund de oalã,
doi ochi mari de mort îl vãd.

Frânţi pe dible viscolite,
faraonii nu mai tac
din arcuşuri cu ispite
şi din strune dulci de drag.

Dar nu-l mângâie nici struna,
nici pe-arcuş nu dã un ort,
când, amar ca mãtrãguna,
îl priveşte chip de mort.

-N-ai rachiuri tu, hangiţã,
în tot beciul cu gârlici,
câtã straşnicã arşiţã
mã rãscoace în urzici.

Şi nici voi n-aveţi furtunã,
bieţi cioroi, pe scripci de foc,
câtã pacoste se-adunã
sub o cuşmã şi-un cojoc…

Inc-o datã, omu-nşfacã
oala crancenã şi bea.
Şuierând sudalmã seacã,
Zvârle punga pe tejghea.

Şi dã buzna-apoi sã piarã
stins în noaptea cu nãluci,
lingând bezna ca o fiarã,
pe fierbinţi poteci de tuci…

**

La pârdalnica muiere
o fi dulce noaptea-n spic,
când alintul curge miere
şi-mbierea borangic,
la pârdalnica muiere
cu opaiţ slab şi mic.

In culcuş cu levanţicã
or fi vrãji care se-ascund,
când e sânul rândunicã,
nufãr –umãrul rotund ;
în culcuş de levãnţicã
alb şi moale şi afund.

Dar dulceaţa mângâierii
e pârjol din iad trimis,
când şi-n braţele muierii
frig doi ochi de om ucis,
în dulceaţa mângâierii
pânã dincolo de vis.

Şi culcuşul cu omãturi
e cuptor din iad adus,
când şi-n braţele de-alãturi

plânge-un chip de om rãpus,
în culcuşul cu omãturi
plin de ţepi cu vârfu-n sus…

-Fă muiere, fă dogoare,
patul rug mi l-ai fãcut.
Vrea-ţi-aş braţele izvoare,
iezer fiece sărut.
Fă muiere, fă dogoare,
fă-te rouã-n aşternut.

Fã-te iaz şi fã-te ploaie,
să mă stingi şi să mã-neci
cu alint de reci şuvoaie,
cu desfăt de pâcle reci.
Fă muiere, fă-te ploaie,
stinge-mi pacostea pe veci…

Sânii, braţele,-aşternutul
parcã mai cumplit se-ncing.
Nici culcuşul, nici sărutul
smoala-n clocote nu-i sting.
Sănii, braţele, -aşternutul
Se fac flăcări când l-ating.

Şi, scrâşnind ocarã crudã,
omul scuipã printre dinţi.
Smulge uşa, ars de trudã,
cu smintite mâini fierbinţi
şi scrâşnind ocarã crudã,
fuge-n beznã, scos din minţi…

**

-Blid nemernic, blid drãcesc,
iarãşi în fierturã
cei doi ochi de foc lucesc :
sclipãt de custurã.

Şi de-nmoi un dumicat,
parcã-l moi în sânge.
Arde-n lingurã-ncleştat
chipul care plânge...

Izbind strachina de zid,
omul scuipã-n tinã :
-Vijelia ta de blid,
duhul tãu de cinã !

Tindo, şi pe pragul tãu
cei doi ochi se-aratã.
Cu barosul, pe ilãu,
i-aş trãzni o datã.

I-aş crãpa ca pe pãstãi,
i-aş sufla cenuşã…
Legea ta şi morţii tãi,
chip ce-mi plângi pe uşã !

Omul suduie buimac
de sudoare leoarcã.
Cei doi ochi mai mari se fac,
mai adânci sunt parcã.

-Luno, chip de om rãpus,
cobeo ticãloasã,
tot boceşti pe surã, sus,
face-te-ai pucioasã.

Şi voi stele cu sãgeţi,
târfelor spurcate,
ochi de om ucis pãreţi,
stinge-v-aş pe toate…

Desmãţat , cu capul gol,
omul iar porneşte
prin amarnicul pârjol,
prin nãpraznic cleşte.

Huhurezii din copaci
toţi în el se mutã.
Ba dihori, ba vârcolci
rup din carnea-i slutã.

Pumnii lui ar sparge stânci,
trupul lui s-ar trage,
sfâşiindu-se pe brânci,
prin adânci bârloage.

S-ar târî prin vizuini
sau pe fund de tãuri.
Şi-ar scobi sub rãdãcini,
ca sobolii, gãuri.

-Ieşi, mãi ursule, afar',
dã-mi bârlogul mie…
Cei doi ochi din nou rãsar,
tot mai mari învie.

-Veveriţo, dã-mi tu leac
scorbura-ţi adâncã.
Cei doi ochi mai limpezi tac,
mai aproape încã.

-Du-mã, cârtiţo, în lut,
lutul sã m-ascundã.
Cei doi ochi mai mult s-ascut,
Fãrã sã rãspundã.

Şerpii fug din bãlãrii,
pier din drum bursucii…
Pretutindeni ochii vii
ard mai mari, mai lucii.

**

Pe-o sprânceanã de luminã,
verde culme carpatinã
rotunjește dulce plai
lâng-o lacrimã de rai.
Apele, cereşti mirese,
vãl de nuntã tot şi-ar ţese.

Brazii, în odãjdii stranii,
tot mai bat cereşti mãtanii.
Munţii tot mai ung cu mir
veşnicia de safir
şi-n vãzduh, cât vezi,
ulii tot mai sparg amiezi.

-Strungă rea, fãrã mioarce,
ce pârjol în plai mã-ntoarce ?
Chip grozav, ce-ntruna plângi,
tu mã chemi şi tu m-alungi.
Ochi fierbinţi, de nesupus,
parcã-n bice m-aţi adus…

Strunga tace, chipul tace,
cei doi ochi mai mari s-ar face,
vârfuri lungi de lăncii
peste munţii Vrăncii.

Sângerã opinca spartã,
Gâfâitu-i smoalã fiartã,
Zdrenţe-s bundã şi cãmaşã,
Numai geamãtul se-ngroaşã.

Şi cum vântul bate-n dungã,
tot sminteşte-o creangã ciungã,
şi cum creanga se tot pleacã,
ştreangu-i gros şi frunza-i seacã.

-Munţilor, zãvozi cu laţe,
chip ucis îmi plânge-n braţe…
Munţii-n taina lor cerească
nu se-ntorc,sã nu privească.

-Brazilor, frigãri haine,
chip rãpus se-mplântã-n mine…
Brazii fug în rai grãmadã,
Nu se-ntorc, ca sã nu vadã.

-Uliilor, gheare scoase,
cei doi ochi mã frig în oase…
Ulii intra-n soare, sus,
să n-audã ce le-a spus.

-Creangã de deasupra lumii,
ia-mi grozavii ochi şi du-mi-i…
Creanga scârţâie cu ciudã,
munţii nu se-ntorc s-audã.
Ştreangul tremurã şi el,
brazii nu privesc defel.

Numai ulii, gemenii,
trec deasupra cremenii.
Numai ulii veacului
deasupra copacului.

Numai ei cu ciocurile
smulg din slavã focurile.
Când se fac ca aurul
peste tot coclaurul,
când se-aprind ca spadele
peste toate zadele,
când ca vâlvãtãile
peste toate vãile…

BALADA

UNEI

NOPŢI de IARNÃ

Crivãţul

Dã şfichiuri, nemernicã slugã,
dã bici, ticãlos vizitiu;
nu ştiu telegarii sã fugã
cât crivãţ în mine eu ştiu.

Ah, sania-ntoarce-o mai iute;
întoarce, buzat faraon.
O grea presimţire se-ascute,
mã-mpunge, turbat scorpion.

Din şubã, urlându-şi sudalma,
mugeşte cumplitul boier.
Zãpezile-aleargã de-a valma
şi noaptea-i tãiş de hanger.

-Stãpâne, nu ştiu ce te-apasã,
de ce sã pornim îndãrãt ?
Plecarãm spre târg, nu spre casã,
şi-i vifor şi ger şi omãt.

-Intoarce, nemernicã slugã,
da bici, vizitiu ticãlos.
Nelinişti se-abat sã mã sugã,
cuţite m-ajung pân'la os.

Pun trebilor mele obloane,
las dracilor târgul plocon.
Mă-ntorc la conac, mãi ţigane,
zoreşte, buzat faraon,

Din şubã, tunându-şi cuvântul,
mugeşte cumplitul boier.
Viforniţa muşcã pãmântul,
cãţea cu mãsele de fier.

-Nu ştiu ce te roade, stãpâne,
întorc spre conac, cum mi-ai spus ;
troienele-s tot mai pãgâne
şi vântul ne umflã pe sus.

-Zoreşte, nemernicã slugã,
dã bici, ticãlos vizitiu.
Un glas de venin tot mi-ndrugã
la curte mai iute sã fiu.

Ard poate conac şi hambare
şi grajduri, buzat faraon ?
Ţigane, dã bice mai tare,
sub coastã simt straşnic piron…

Din şubã, zbucnind ca o lavã,
mugeşte cumplitul boier.
Cad bicele-n noaptea grozavã,
nãmeţii au umerii-n cer.

-Stãpâne, nu-ţi ard nici pãtule,
nici grajduri, nici şuri, nici conac.
Doar viforul tot nesãtul e
şi drumul e lung cât un veac.

-Ascultã, nemernicã slugã,
auzi, vizitiu ticãlos :
de nu-mi arde-n noaptea cu glugã
conacul de sus pânã jos,

vreo haitã de lupi, dupã pradã,
în curte intrând fãrã zvon,
îmi sfârtecã tot, şi cireadã
şi turmã, buzat faraon.

Din şubã, scrâşnind parcã lame,
mugeşte cumplitul boier.
Sãlbatici, cu ţurţuri în coame,
lucesc armãsarii de ger.

-Nu-ţi sfâşie haita, stãpâne,
nici vite, nici turma de oi.
Vreo poştã de drum mai rãmâne
şi-om fi la conac înapoi.

-Nu-i haitã, nemernicã slugã,
nu-s lupi, ticãlos vizitiu ;
dar dulce, cu ochi ca o rugã,
muierea acasã mi-o ştiu.

E fragedã cum e omãtul
şi-i albã, buzat faraon,
şi-i tânãr şi-nalt logofãtul
şi pare la faţã cocon.

Din subã, strângându-şi sâneaţa,
mugeşte, cumplitul boier.
Ii joacã pe toatã mustaţa
Spãrturi de ciudat giuvaer.

-Stăpâne, pricep ce-ai sub coastă,
ce crivăţ te mână-ndărăt :
subtire şi albă nevastă
şi tânăr şi-nalt logofăt…

Candela

Icoana tresare în colţ
şi candela pâlpâie moale.
-Scufundă-mă-n braţele tale,
ca iazul albastrele bolţi.

Ţi-s slugă la curte, dar ţi-s
mai rob mătăsoaselor gene…
Lumina mea, ninge-mă-alene
cu marea ta floare de vis.

Afar' gem zăpezile. Zac
sub ele păduri şi pământuri.
Uitat între noapte şi vânturi,
se leagănă tainic iatac.

Icoana din colţul de rai
şi candela pâlpâie moale.
-Vrei apele iazului ? Ia-le .
Vrei fagurii stupului ? Ia-i.

Tu nu-mi eşti nici rob, nici argat,
ci eu mă plec, treaptă înfrântă.
Sunt, dragoste, creanga ta sfântă,
culege-mi tot rodul bogat.

La geam vântul latră pieziş
şi-şi scutură albele laţe.
Le tremură dragostea-n braţe
cum tremură ciuta-n frunziş.

Icoana suspinã zvâcnind
şi candela pâlpâie moale.
-Hulubi îţi sunt tainele goale,
dar zborul în mâini li-l cuprind.

Şi umerii tãi par lãstuni
ce sus în vãzduhul meu joacã.
Şi dragostea noastra-i bãrdacã
din care mã-mbãt cu minuni…

Uitat între veac şi zãpezi,
iatacul în noapte se zbate.
Pe gurile lor vinovate
alintul aprinde amiezi.

Icoana trozneşte durut
şi candela pâlpâie moale.
-Iubite, pãcatul pocal e,
pe care-l sfinţim c-un sãrut.

-Iubito, pãcatul e crunt,
dar boabele lui tãmâioasã ;
stãpânu-i departe de casã
şi buzele lacome sunt.

Pe zid ţese umbra covor,
pe geam gheaţa coase cu acul.
Doar ei luminează iatacul
cu ochii şi braţele lor.

Icoana se crăpă-n ungher,
se stinge şi candela moale.
-Iubito, semn negru de jale,
dar tu luminezi ca un cer.

-Iubite, icoana s-a spart,
la fel, uite, candela spartã…
Vãpaia de aur e moartã,
dar ochii tãi flãcãri împart…

Mai mult se cuprind în inel,
a dragoste grea sau a teamã,
precum într-un codru de-aramã
ce-i soarbe sãlbatic în el.

S-a stins veghea micii fãclii,
din colţ nu mai pâlpâie moale.
-Iubito, dã moartea târcoale,
dar sânii ţi-s candele vii.

Taci. Crivãţul bubuie-n porţi ?
Tot Crivãţul tunã pe scarã ?
De-o fi ca norocul sã moarã,
vom arde-n iubire şi morţi.

In braţe se-neacã rotund,
a patimã grea sau a fricã,
precum într-un lac ce-şi despicã
adâncul, sã-i bea pânã-n fund.

Brãţara

-Implântã-ţi satârul în uşã,
izbeşte, ţigane, ce stai ?
Mã-nvârt ca berbecu-n ţepuşã
pe crâncenul meu jãrãgai.

-Stãpâne, n-a ars nici conacul,
nici lupii n-au smuls nici un miel.
-Ţigane, ce-ascunde iatacul ?
Ce groaznicã tainã-i în el ?

Năpraznic, în şuba-i zbârlită,
blesteamă boierul vâlvoi.
Dihanie pare, rănită,
cu blană de vifor şi sloi.

-Iubite, nu-i crivaţu-afară,
nu el muge-atât de zălud.
Scufundă-mă,'neacă-mă iară
în braţe, să nu-l mai aud.

-Izbeşte, ţigane, în uşă
sau vrei să te crap ca pe-un ciot ?
Vedear-aş mai bine cenuşă
şi urme de lup peste tot.

-Stăpâne, obrazu-ţi catran e
şi ochii tăi roşu oţel…
-Ce-ascunde iatacul, ţigane ?
Ce groaznică tainã-i în el ?

Năpraznic, în şuba-i de gheaţă,
un urs e boierul vâlvoi.
Îşi joacă cumplita sâneaţă,
în barbă-i stau ţurţurii goi.

-Iubito, nu crivăţul tunã,
nu el smulge uşa din loc.
Cuprinde-mă strânsă cununã,
să fim o brăţară de foc.

-Ţigane, sporeşte-ţi puterea,
în ţeavă am plumbi nesătui.
Imi chem, şi n-aude, muierea,
îmi strig logofătul şi nu-i.

-Stãpâne, de tine mi-e groazã,
par ochii tãi roşu mãcel…
-Ţigane, ce tãinuie-n pazã,
ce-ascunde iatacul în el ?

Nãpraznic, în şuba-i de-omãturi,
e crivãţ boierul vâlvoi.
Zăvoarele zboarã în lãturi
s-arate ce-ascund înapoi.

Cuprinşi în inelul fierbinte
de teamã sau dragoste grea,
cei doi se scufundã-nainte
în lungul sãrut care-i bea.

-Ţigane, ştiai ce m-adastã,
ce clocot mã mânã-ndãrãt :
subţire şi albã nevastã
şi tânãr şi-nalt logofãt…

-Stãpâne, oprelişte-i spartã,
dar nu vãd în umbrã defel.
-Ţigane, iatacul meu poartã
un lup şi-o lupoaicã în el.

Nãpraznic în şuba-i miţoasã,
pãşeşte boierul vâlvoi.
Şi-nalţã sâneaţa şi-o lasã,
cu ochii la ei amândoi.

Dar ei ochii lor nu-şi ridicã
şi-n braţe ce nu se desfac
a patimã grea sau a fricã
se-neacã adânc ca-ntr-un lac.

-Ţigane, se strâng ca-n brăţară,
aşteaptă-ncleştaţi să-i omor ;
dar nu le dau plumbi ce doboară,_
statuie îi las, cum se vor.

-Ai milă, stăpâne, iertare,
de spaimă se strâng în inel…
-Ţigane, dă-mi funie tare,
iatacul brăţări are-n el.

Năpraznic în şuba furtunii,
e tunet boierul vâlvoi.
Ţiganul, scâncind peste funii,
l-ajută cu mâinile moi.

Dar ei stau cuprinşi mai departe,
legaţi la un loc cu frânghii,
să ardă-n iubire şi-n moarte
cu braţe de candele vii.

Statuia

Pe unde-a stat bezna ca zaţul
străluce o noapte de ger.
Ce duh prinde vântul cu laţul
Şi-l bagă în cuşcă de fier ?

Pe urma viforniţei, suie
o lună de rece mărgean.
-Dă-mi apă să ferec statuie,
dă-mi apă, nevolnic ţigan !

-Stăpâne, ce faci ? Indurare !
Cu lacrimi ciubotele-ţi ud.
Din şubă, boierul răsare
mai hâd, mai sălbatic, mai crud.

Dar ei prinşi în braţe şi-n funii,
în noapte târâţi din iatac,
sub gerul de cremene-al lunii,
mai goi ca zãpezile, tac.

In hohot, boierul îşi strânge
sâneaţa cu plumbii pãgâni :
-Bicisnicã slugã, nu plânge,
dã-mi auru-ntregii fântâni.

-Stãpâne, ţi-s straiele ude,
cu bocetul meu le-am udat.
Boierul nu vede, n-aude,
mai crud, mai zãlud, mai turbat.

In bocete sluga se frânge
sub ţeava ce-ameninţã crunt,
scoboarã gãleata şi plânge
şi scoate luceafãr mãrunt.

Dar ei, strânşi brãţară întruna,
în noapte legaţi de copac,
sub apa ce-ngheaţã ca luna,
mai goi decât apele, tac.

Sãlbatic, cu ochii de sânge,
boierul împroaşcã scântei :
-Zãnaticã slugã, nu plânge,
mai toarnã smarald peste ei.

-Stãpâne, în jale şi-n fiere
şi strai şi ciubote îţi scald…
Boierul tot creşte-n durere,
Mai aspru, mai aprig, mai nalt.

In vaiete robul se-ndoaie,
scufundã şi umple gãleţi,
vãrsând recea lor vâlvãtaie
pe albele, mutele vieţi.

Dar ei, sclipitoare-mpietrire,
în noapte cristale se fac
şi-adânc încleştaţi în iubire,
mai goi decât stelele, tac.

Amarnica noapte de iarnã
trozneşte de ger lucitor.
-Ţigane, din fulger se toarnã
statuia pãcatului lor.

-Stãpâne, de-acum ia-mi şi viaţa,
cu sânge sã spãl ce-ai fãcut…
Boierul îşi zvârle sâneaţa,
mai straniu, mai crâncen, mai slut.

Cu ghearele, sluga nebunã
îşi sfâşie zdrenţe şi trup.
Lung, râsul boierului sunã
în ger, ca un urlet de lup.

Dar ei, ferecaţi în luminã,
în noapte arzând peste veac,
statuie de gheaţã seninã,
mai goi decât nopţile, tac.

In noapte se pierde boierul
cu hohot sau urlet buimac…
Ce demon aprinde tot cerul,
hambare şi şuri şi conac ?

-Stãpâne, ard curţile tale,
sã nu mai rãmână vreun ciob,
în flãcãri sã-mi curaţ şi jale
şi trupul nemernic de rob…

La marea fãclie semeaţã,
o clipã zvâcneşte amar
statuia de rumenã gheaţã,
pãcatul arzând în cleştar.

Dar ei stau zidiţi mai departe,
adânc scufundaţi ca-ntr-un lac,
şi, limpezi în patimi şi-n moarte,
mai goi ca veciile, tac.

BALADA

CETĂŢII

FĂRĂ ICOANE

Din Urali spre Soare-Apune,
cum veneau încinşi cu piei,
parcă fumega din ei
duhnet de sălbăticiune.

Blestemata Miazănoapte
se zbârlea pe-obrajii sluţi,
şi pe cai mărunţi şi iuţi –
foamea stepelor răscoapte.

Viclenii răsăritene
ascuţeau ca un tăiş
gândul galben şi pieziş
în ochi mici fără sprâncene.

Toată arşiţa din puste
şi tot crivăţul turbat.
Numai ciumă şi bubat,
numai viscol de lăcuste.

Bălţi de moarte sub copite,
scări de leşuri sub hanger,
ciurde-mpiedecate-n fier,
robii ţării cotropite.

Geamătul cetăţii slabe
sub prăpăd şi sub măcel.
Evul mormăi şi el
Ca un urs supus pe labe.

In biserici şi-n altare
caii ronţăiau ovăz –
câtă cruce-a stat în văz
zăcea ţăndări sub picioare;

cât Arhanghel în icoană
luminând pe-un zid bătrân –
pradă ghearei de păgân,
pentru flăcara duşmană ;

câtă Precistă-n vopsele,
câtă candelă-n ungher,
se făcea spărturi de cer,
sfărâmat argint de stele.

Chipul Domnului pe uliţi,
dus în urlet şi ocări,
încă surâdea iertări,
sfâşiat în vârf de suliţi.

Şi cum tot gonea prigoana
prin cetate, pe sub bolţi,
crucea nu-şi găsea vreun colţ,
vatra nu-şi păstra icoana.

Temători de buturugă
şi de gâde fără greş
prunc, muiere sau unchieş
nu-ndrăzneau să-nchine rugă.

Numai temniţele pline
din cetatea fãrã rugi,
fremãtau sub chei, sub drugi,
ca un zumzet de albine.

Jos, în beznele cu gratii,
ruga se fãcea suspin,
iar suspinul –frunţi de crin,
cãtre poarta Prea Curatei.

In zadar puneau la uşe
lanţ şi lacãt robilor –
plânsul nu avea zãvor,
ruga nu ştia cãtuşe.

Dar afar', cetatea –nfrântã,
fãrã clopote şi sfinţi,
nu ştia cã-n nopţi fierbinţi
robii temniţelor cântã.

Şi-au trecut peste cetate
-bivoli sforãind pe nãri-
ani cu sânge pe spinãri
şi în coarne cu pãcate.

Pãrea ziua sãptãmânã,
luna an şi anul veac…
molimile fãrã leac
duceau foametea de mânã.

Prin clopotniţe-n ruinã
bufniţe şi lilieci.
Mocneau inimile-n teci,
sãbii roase de ruginã.

Tot mai copleşiţi creştinii
şi stãpânii tot mai crunţi.
Tot mai silnice pe frunţi
şi osândele şi spinii.

Se gãtea de drum lãstunul
pe-un cer dulce de gustar.
Târgoveţi cu pas amar
nu-şi zâmbeau din mers nici unul.

Uliţi vechi, medievale,
îi vedeau urcând încet.
Un burete de oţet –
gândul îmbibat de jale.

Era ceas de dimineaţã
de smarald şi de mãrgean.
Şi deodatã, într-un geam,
dimineaţa prinde faţã.

Nimeni nu bãgã de seama
cum, din aur şi topaz,
raza se fãcea obraz,
limpezimile –maramã.

Cerul deveni privire
şi lumina chip duios –
Maica Domnului Hristos
pe tulpina ei subţire.

In fereastra sclipitoare –
chipul Precistei bãlai,
rupt din fulgere de rai
şi din viscole de soare.

Şi cum strãlucea Fecioara,
nezãritã la-nceput,
ochii ei din geamul mut
luminarã ulicioara.

Douã tinere drumeţe
îi vãzurã chipul sfânt ;
şi-ntr-un ţipãt lung s-au frânt
cu minunea ei pe feţe.

In metanie –amândouã-
pãreau creangã de cais,
legãnându-se ca-n vis
de prea multã floare nouã.

Se-nclinau în rugãciune
ţânci, bãtrâni, bãrbaţi, femei.
Uliţa sorbea scântei
din fereastra cu minune.

De mulţi ani icoana spartã
nu lucise pe pereţi.
Ca din somnul altei vieţi
se scula cetatea moartã.

Deşteptaţi ca din morminte,
toţi nevolnicii de ieri
înviau îngenuncheri
strãlucirii Maicii Sfinte.

Se-mbulzea cetatea toatã
ca sã-nchine fruntea-n praf.
Parcã foşnet de seraf
plutea moale peste gloatã.

Pândele de pe creneluri –
semn şi tulnic de furtuni.
Alelei ! Creştini nebuni,
ştreang v-aşteaptã şi mãceluri.

Cnuturi de smintitã hoardã
peste rugile din drum.
Caste flãcãri fãrã fum
taina nu-nceta sã ardã.

Geamul spintecat de pietre –
pulbere şi licurici.
Cetele-n genunchi sub bici
nu urnirã cãtre vetre.

Beţi de slavã şi mistere
ochii lor privirã-n sus.
Maica Domnului Iisus
sta pe-un zid de giuvaere.

Scânteia în zid granitul,
ardea piatra de bazalt.
Era fruntea-azur înalt,
era zâmbet infinitul.

Strigãt sfânt de adorare.
Urlet de pãgân blestem.
Steaua de la Betleem
ziua fâlfâia pe zare.

Gloata tot bãtea metanii
când în zid bãteau berbeci ;
sub divinul chip de veci
sângerarã bolovanii.

Murul se surpa cu vaier,
spart în chiotul barbar.
Ochi smeriţi cãtarã iar :
Maica fulgera în aer.

Peste freamãtul mulţimii,
într-un cearcãn de safir,
Ea lucea ca un potir
şi zâmbea ca heruvimii.

Peste haita ticăloasã,
spumegând uimită-n loc,
Ea-ndulcea cerescul foc
pe-un obraz de chiparoasã.

Aerul în vâlvãtaie
barda cum sã-l surpe-n glod ?
Taina, sus, peste norod,
Ce hanger putea s-o taie ?

Sfânta lin urca în spaţiu
pe-un chilim de aurori.
Ca un vuiet de vâltori,
jos, vuiau îngenunchiaţii.

Din vecii de ne’nceputuri
aripi verzi dãdeau ocol..
Ingheţa hangeru-n gol,
gheara degera pe cnuturi.

Limba împietrea nãucã
cu ocara-n vârful ei.
In lumina Precistei
cãdea ştreang, pica mãciucã.

Numai gloatele-n extaze,
sub un viscol de azur,
se-mbãtau de aur pur,
de mirezme şi de raze.

Şi dând sunete minunii,
clopote pornirã glas.
Ce Arhangheli le-or fi tras ?
Oameni nu trãgeau de funii.

De mulţi ani nu mai urcase
glasul lor în vechiul burg,
fãrã clopote-n amurg,
fãrã vechi iconostase.

Şi-acum sunetul strãluce
ca o ploaie de arginţi,
în cetatea fãrã sfinţi,
în cetatea fãrã cruce.

Robii temniţei de piatrã
le-auzeau prin uşi, prin zid.
Zidul tremura fluid,
robii-nchişi vedeau prin piatrã.

Vedeau taine de zãpadã,
de vãzduh şi de vãpãi.
Lanţuri, paznici şi cãlãi
nu-i puteau opri sã vadã.

Zidurile-n strãlucire
cum cutremurau nãluci,
burgu-ntreg ardea de cruci,
de icoane şi potire.

Uliţa era mireasmã
şi cetatea toatã zvon ;
orice meterez –amvon,
orice turn –catapeteazmã.

Ce puteri prindeau sã mişte,
ce aeriene mâini,
porţile cu vechi ţâţâni
ruginite de rãstrişte ?

Cã sãlbaticii de strajã
le vedeau cum se deschid.
Pe turtitul chip livid
Se holba mirarea-n groazã.

Din zbârlitele dihanii
spaima-ngãlbenea momâi ;
şi din creştet în câlcâi
le sluţea în pocitanii

Din cetatea cu lumine,
haita da-napoi prin porţi,
cu ochi mici, cu mâini de morţi,
în piei strâmbe de jivine.

Dar cetatea sub minune
nu privea-napoi nimic.
Pe scãri dulci de borangic,
ea sta sus in rugãciune.

Şi de sus privea-nainte
Cerul Domnului, rãmas
ca un vechi iconostas
în Cetatea Maicei Sfinte.

INTOARCEREA DIN CRUCIADĂ

Radu Gyr

Trist sună cornul stinsei cruciade,
iar noi, betegi şi jalnici seniori,
ne-mpleticim în platoşe schiloade
sub vechi armuri, cârpite strâmb cu sfori ;
baroni şi prinţi ce-au fulgerat în spade
Ierusalimul altor aurori . . .

Cu trupul plin de răni ce se usucă,
amar şi greu ne clătinăm în fier.
Câţi au murit ? Şi câti mai pot s-aducă
o ţandără de chivără de cer ?
. . . pe-o umbră de mârţoagă , o nălucă ;
. . . pe-un ciob de scut, un ciot de cavaler !

-Când am plecat demult ân Cruciadă,
- mai ştii Bertrand ? - eram numai lumini ;
tot burgul sta pe ziduri să ne vadă,
ne troienea cu roze şi cu crini,
iar noi, pe armăsarii de zăpadă,
treceam printre vasali şi palatini.

Cetatea scânteia în mii de feţe,
ne aşternea covor de borangic
sub strălucirea zalelor semeţe .
-Îţi mai aduci aminte, Alberic ?-
cu fruntea-n cer, cu spada-n tinereţe,
încovoiam vecia ca pe-un spic ! . . .

Iar soarele bătea medalioane
pe scuturi şi pe platoşe -minuni-.
Mulţimile vuiau, iar din balcoane
madonele cu mâini de rugăciuni
ne surâdeau prin lacrimi, ca-n icoane,
şi ne-aruncau în suliţe cununi . . .

Acum ne-napoiem : o hâdă ceată,
pe piept cu câte-o urmă de blazon ;
cu coiful spart, cu faţa sfâşiată,
sub zdreanţa unui rest de gonfalon,
strigoi de cruciaţi ce altădată
au strălucit în zale de baron.

Acum povara-ntoarcerii ne frânge . . .
Pe cai ologi, sub zale care curg,
convoiul de fantome parcă plânge,
scurgându-se spre vechiul nostru burg,
pe când nebiruit şi plin de sânge
Ierusalimul scapără-n amurg.

O clipă numai porţile de-aramă,
-sub care n-a fost dat să biruim-
se fac de foc şi-n urmă se destramă,
topindu-se sub cerul lor sublim . . .
Şi tot mai jalnic cornul trist ne cheamă
tot mai departe de Ierusalim . . .

-Gotfrid, Gotfrid, de ce ne înspăimântă
o rană-n piept şi-un hârb de scut beteag,
când încă-n noi Ierusalimul cântă
şi mai purtăm prăjina unui steag
şi când nobleţea-ntreagă-i neînfrântă
în sângele rămas pe zale chiag ?

Iar dac-a fost armura să se spargă,
De ce suspini, nevolnic scutier ?
Adună-mi trupu-n platoşa prea largă,
din spada mea dă-mi ciotul de mâner
şi fă-mi pentru întoarcere o targă
din crengi cereşti şi verzi de palmier !

Presară-mi-o cu crini şi roze toată,
de dulcea lor mireazmă să mp-mbăt
ca-n burgul fermecat de altădată,
când ne-ngropau sub floare de omăt ;
şi-aşa întins pe targa-nmiresmată
purtaţi-mă spre ţară îndărăt.

Azi, sfârtecaţi sub platoşe schiloade,
ne clătinăm în zdrenţe prin furtuni,
dar mâine-n burgul nostru cu arcade
madonele cu mâini de rugăciuni,
zâmbind în cinstea altor cruciade,
ne-or împleti mai fragede cununi.

Iar cei care-au căzut pe metereze,
în piept cu-acele crunte sfâşieri,
o veşnicie n-or să sângereze.
Cândva uita-vor marile dureri
şi braţele s-or ridica mai treze ,
sfinţite-n mirul rănilor de ieri.

Iar mâine burgu-ntreg o să se scoale
în cântece de calfe şi fierari ;
săltând, vor dănţui pe nicovale
săbii mai lungi şi platoşe mai tari,
în focuri se vor făuri noi zale
şi noi potcoave pentru armăsari.

Şi iarăşi străbătând albastre spaţii,
peste doi ani sau poate peste trei,
cu suliţele-nfipte-n constelaţii
şi platoşele evului în şei,
ţi-or sta în faţa porţii Cruciaţii
Ierusalime care nu ne vrei.

Şi vor veni mai mulţi din soare-apune
-şi cei de ieri şi cei ce azi nu-i ştim-
pe vechile morminte or să tune
noi cavaleri cu chip de heruvim ;
şi ei, sau alţii, tot te vor supune
strălucitorule Ierusalim !

BALADĂ
PENTRU EMINESCU.

Te-au slăvit în cărţi şi în poeme
Şi te-au înălţat iconoctas,
Ca să fulgeri tânăr peste vreme,
Cu vecii de cremene sub pas.

Te-au văzut voevodând voroave,
Ciobănind genune şi zăpezi,
Potcovar de fum bătând potcoave
Negurilor strânse în cirezi.

Te-au crezut gigantic Sfarmă-Piatră
Care sparge piscul viforos,
Şi fierar înfierbântând pe vatră,
Mările călite sub baros.

Împărat, ţi-au scris pe tâmple steme.
Făt-Frumos, ţi-au pus în mâini hanger.
Şi-au cules, din pana ta, blesteme,
Viscole şi răzvrătiri în cer.

Ci, netrebnic, eu adulmec zării
Paşii tăi pe unde te-au fost dus
Şi-nsetat pe drumurile Ţării
Dibui urma ta de blând Iisus.

Caut picurii de sânge, neşterşi încă,
A crucificării pe furtuni
Şi sărut lumina lor adâncă
Şi-i ating cu mâini de rugăciuni.

Trist Iisus cu umbra de tămâie
Dăruind azur din mâini subţiri,

Sfânt, bãtut, pe veacul tãu, în cuie,
Scânteind, înalt, din rãstigniri.

Frânt de-o stea şi-ngenuncheat de-o floare,
Biruit de ramuri de arin,
Îndulcit cu dor de moarte-alinãtoare,
Ars ca Nesus în cãmaşã de venin…

Nu, tu nu eşti meşterul, ci cneazul,
Nu eşti înstelatul împãrat.
Sfâşiat ţi-i pieptul şi obrazul.
Tu eşti marele însângerat !

Te-ncrustãm, zadarnic, în agatã
Şi-n icoane noi pe flori de crin.
Crinii nu vor stinge, niciodatã,
Umbrele cununilor de spini.

Eu nu-ţi pipãi steme şi nici lauri…
Numai rãnile mã plec şi ţi le strâng
Şi le fac medalii mari de aur, -
În genunchi, le-nchid în inimã şi plâng.

CÂNTEC DE LUPTĂ

Din silă de noi nu mai cresc nici Rovine,
Nici Rahove-nalte şi nici Albe Iulii ;
Bourii s-au stins prin păduri carpatine,
Pe cerul valah nu mai lunecă ulii ;
Iar munţilor . . ., parcă şi lor li-e ruşine
Când gem tot mai crunt sub omătul căciulii.

Nemernică ciurdă, slugarnică plebe,
Pe toţi ne îngroapă-n ţărână lopata ;
Hei ! nu mai sunt Vidre şi nu mai sunt Ţebe
Cu limbă de foc să cutremure gloata ?
Nici stâncă să tune, nici glas să ne-ntrebe :
No, gata ? Iar noi să răspundem : No, gata !

Prea moale e biciul şi lanţul prea slab e ;
Mai tari s-ar cădea ; mai grozave gârbace,
Mai straşnice lanţuri la gleznele roabe !
Să scoale şi somnul ce doarme-n băltoace,
Să salte şi ursul ce zace pe labe
Şi lenea măciucii ce-n colţ se răscoace.

Ia-ţi munţii pe umăr şi pleacă în viaţă
Şi fiece pas şapte poşte să-ţi facă !
C-o mână robia de chică o-nhaţă,
Cu cealaltă bezna de gât o înşfacă
Şi lasă tot cerul să-ţi curgă pe faţă
Şi soarele tot peste sarica-ţi dacă.

Şi cântă, măi Neamule, cântă fierbinte,
Un cântec de luptă ce toate dezleagă ;
Să iasă toţi morţii afar` din morminte,
Să tremure lumea de marea ta vlagă !
Şi-n cântecul tău, care calcă-nainte,
Să cânte cu tine ISTORIA-ntreagă !

CUPRINS

Balada ucenicului cu ochi albaştri	3
Balada clopotarului din stele	22
Balada codrului fără haiduc	38
Balada iconarului de lângă rai	62
Balada păsării măiastre	81
Balada unui plai de munte	93
Balada unei nopţi de iarnă	107
Balada cetăţii fără icoane	119
Adenda	
Întoarcerea din cruciadă	129
Baladă pentru Eminescu	133
Cântec de luptă	135